

EQUALIS

strategy & modeling

Maximering resultaat overstappers

WOR 1096

Utrecht, 17 mei 2022

Ir. Gerrit Hamstra
René Hoekstra, MSc
Dr. ir. Paul van Drunen
Dr. Piet Stam

EQUALIS

strategy & modeling

Definitieve rapportage

Maximering resultaat overstappers

Equalis Strategy & Modeling B.V.

Jaarbeursplein 6
3521 AL Utrecht
www.equalis.nl

Contactpersoon

Gerrit Hamstra
Gerrit.Hamstra@Equalis.nl
+31 6 1055 2628

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting.....	5
1 Inleiding.....	10
1.1 Probleemstelling.....	10
1.2 Basisopzet van een overstappersregeling.....	11
1.3 Opbouw rapportage.....	12
2 Overstappers.....	13
2.1 Definitie overstappers.....	13
2.2 Karakteristieken van de overstappers.....	14
2.3 Subgroepen met in- en uitsluiting.....	15
3 Vormgeving van de overstappersregeling.....	18
3.1 Het toetsingskader.....	18
3.2 De aspecten.....	21
3.3 Selectie van elementen.....	22
3.4 Te onderzoeken varianten.....	28
4 Doorrekening.....	29
4.1 Aanpak van de doorrekening.....	29
4.2 Resultaat varianten.....	30
4.3 Impact van het drempelbedrag.....	35
4.4 Impact van het nacalculatiepercentage.....	36
4.5 Verevenende werking.....	37
4.6 Stabiliteit.....	37
4.7 Vergelijking met vaststelling ZIN-gegevens.....	39
4.8 Verschillen tussen modellen.....	42
4.9 Meerjarige overstappers.....	43
5 Scenarioanalyse.....	45
5.1 Scenario 1: meer marktdynamiek.....	45
5.2 Scenario 2: behoud van marktdynamiek.....	46
5.3 Scenario 3: minder marktdynamiek.....	47
6 Beoordeling varianten.....	49
6.1 Samenvatting beoordeling varianten.....	49

6.2	Beoordelingskader	50
7	Conclusies & aanbevelingen	55
7.1	Conclusies	55
7.2	Aanbevelingen	59
8	Bijlagen	62
8.1	Technische uitwerking modelovereenkomst	62
8.2	Impact van gevalsnormering bevallingen	63
8.3	Impact op het resultaat	64
8.4	Selectie-effect per polistype en drempelbedragen	67
8.5	Richtingscoëfficiënten resultaat t.o.v. gezondheid	68
8.6	Verevenende werking	71
8.7	Stabiliteit overstappersregeling over 3 jaren	72
8.8	Meerjarige overstappers	75
8.9	Definitie van concerns	76

Managementsamenvatting

Aanleiding

In het onderzoek naar het resultaat van polissen en verzekeraars (WOR 1074) is geconcludeerd dat behoud van zeer positief of negatief vereveningsresultaat in de praktijk alleen mogelijk is door jaarlijkse verzekerdensmutaties. Het resultaat van overstappers is bij sommige polissen zo groot, dat verzekerden zeer waarschijnlijk hun overstapkeuze (mede) baseren op het verwachte zorggebruik in het komende jaar. Dit geldt zowel voor mensen die geen kosten verwachten als voor mensen die wel kosten verwachten. De effecten van zelfselectie worden (momenteel) niet voldoende in de risicoverevening gecompenseerd, waardoor het voor verzekeraars lonend kan zijn om op deze zelfselectie in te spelen. Dat werkt de ongewenste situatie in de hand dat verzekeraars om de gunst van gezonde verzekerden strijden, wat niet bijdraagt aan de toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit van zorg. De wens is daarom ontstaan om te onderzoeken of de resultaatsverschillen van overstappers kunnen worden verkleind met een ex-post maatregel in de vorm van een bandbreedteregeling op het vereveningsresultaat van overstappers.

Opzet van het onderzoek

In dit onderzoek zijn zes varianten van een overstappersregeling onderzocht. Deze varianten zijn opgebouwd uit het niveau van overstap en een- of tweezijdige correctie. Bij het niveau van overstap gaat het om overstap op polis-, risicodrager of concernniveau. Gecombineerd met een- of tweezijdige correctie ontstaan zes varianten. Daarnaast is de impact van verschillende drempelwaarden en nacalculatiepercentages bepaald.

Bij de beoordeling van de varianten is gekeken naar het oplossend vermogen, de verevenende werking, de impact op de polis- en inkoopmarkt, het gelijk speelveld, de juridische haalbaarheid en technische uitvoerbaarheid. Voor het oplossend vermogen is gekeken naar de impact op de relatie tussen het resultaat en de gezondheid en de impact op het selectie-effect, wat het resultaatseffect voor een portefeuille als gevolg van de overstapmutaties aangeeft.

Resultaten van het onderzoek

Op basis van de technische resultaten van het oplossend vermogen en de verevenende werking gaat de voorkeur uit naar de variant met overstap gedefinieerd op polisniveau en tweezijdige correctie. Bij deze variant neemt het selectie-effect het sterkst af met 61%-76% voor polissen met voorspelbare positieve resultaten en met 83% voor restitutiepolissen. Ook de relatie tussen resultaat en gezondheid neemt bij deze variant het sterkst af met 45%. De verevenende werking neemt voor polis-, risicodrager- en concernniveau respectievelijk toe met 25%, 7% en 5%. Deze getallen zijn gebaseerd op een drempelwaarde van €0 en

een nacalculatiepercentage van 100%. De impact neemt af wanneer er wordt gekozen voor een drempelwaarde hoger dan €0 en/of een nacalculatiepercentage lager dan 100%.

Naast de technische beoordeling spelen factoren op de polis- en inkoopmarkt een belangrijke rol. De belangrijkste daarbij zijn de prikkels tot strategisch gedrag van verzekeraars die mogelijk uitgaan van de overstappersregeling. Bij de variant die in technische zin het beste presteert, spelen ook de grootste risico's op strategisch gedrag. Zo is het voor een verzekeraar mogelijk zeer lucratief om slechte risico's over te laten stappen naar een andere of een nieuwe polis. Daardoor worden de resultaten van deze verzekerden door de overstappersregeling gecompenseerd, zonder dat deze verzekerden zelf de keuze voor een overstap hebben gemaakt. Afhankelijk van de precieze invulling van de regeling kan dit mogelijk simpel bereikt worden door een administratieve wijziging.

Om deze prikkels tot strategisch gedrag te verminderen, kan er gekozen worden voor een variant die op een hoger niveau dan polis de overstap definieert en/of een variant die alleen eenzijdig het positieve resultaat corrigeert. De belangrijkste verschillen met de technisch best-presterende variant zijn:

- ♦ Een overstap gedefinieerd op bijvoorbeeld concernniveau neemt de mogelijkheid voor verzekeraars weg om de interne overstappers onder de overstappersregeling te laten vallen, omdat deze in dat geval alleen van toepassing is op verzekerden die overstappen naar een ander concern. Een belangrijk nadeel van een overstap gedefinieerd op concernniveau is dat hiermee de situatie ontstaat dat wanneer een verzekerde kiest voor een overstap naar een polis met specifieke polisvoorwaarden, deze wel wordt afgeroomd als hij/zij dit doet in combinatie met een overstap naar een ander concern, maar niet wanneer deze overstap plaatsvindt binnen een concern. Aangezien het selectie-effect van overstappers binnen een concern op zijn minst gelijk is aan dat van overstappers tussen concerns, lijkt dit onwenselijk. Ook houdt het daarmee een overstapmarkt met polissen gericht op gezonde verzekerden in stand, aangezien verzekeraars binnen een concern genoodzaakt blijven polissen gericht op de gezonde (interne) overstappers te hanteren. Verder neemt de impact op het selectie-effect bij overstap gedefinieerd op concernniveau voor restitutiepolissen af van 83% naar 48% en blijft voor de polissen met positieve instroom ongeveer gelijk. De impact op de relatie van resultaat en gezondheid neemt af van 45% naar 27%. De verbetering van de verevenende werking op polismiveau neemt af van 25% naar 14%.

- ♦ Bij eenzijdige correctie voor alleen positieve resultaten vervalt de mogelijkheid om slechte risico's te compenseren door ze onder te brengen in één polis. Een variatie hierop blijft nog wel mogelijk, door de slechte risico's onder te brengen bij polissen waar gunstige risico's op instromen. Hierdoor wordt het positieve resultaat gematigder waardoor de regeling een minder afromend effect heeft. Deze variatie lijkt minder waarschijnlijk vanwege het specifieke karakter van polissen die gericht zijn op gezonde verzekerden (bijvoorbeeld een beperkt aanbod van aanvullende verzekeringen waar slechte risico's vaak niet mee uit de voeten kunnen). Mogelijk is dit wel te realiseren door een hoge korting voor het vrijwillig eigen risico aan te bieden met een relatief hoge basispremie. Bij eenzijdige correctie is de impact op het selectie-effect gelijk aan tweezijdige correctie bij polissen met een positieve instroom, maar verslechtert deze voor polissen met negatieve instroom. De impact op de relatie tussen resultaat en gezondheid neemt bij eenzijdige correctie af van 45% naar 32%. De verbetering van de verevende werking op polisniveau neemt af van 25% naar 14%.

Conclusie en advies

Alle varianten dragen bij aan het verkleinen van het probleem dat er resultaatverschillen ontstaan door overstappers die samenhangen met de gezondheid van de verzekerden. Dat geldt voor zowel zeer positieve als zeer negatieve instroom. Daarbij kunnen er wel bij alle varianten neveneffecten optreden die ongewenst zijn. Deze neveneffecten gaan met name om het gedrag van verzekeraars, maar er ontstaan ook drempels voor nieuwe toetreders of voor de overname van collectieve contracten. De mate waarin strategisch gedrag is in te zetten en drempels ontstaan, hangt af van de uiteindelijke inrichting van de maatregel.

Op basis van het onderzoek komt er geen uitgesproken voorkeur naar voren. Op technische gronden is dat wel het geval, maar deze variant kent grote risico's op strategisch gedrag van verzekeraars. De keuze voor deze of een van de alternatieve varianten is grotendeels een bestuurlijke afweging, waarbij de vraag centraal staat in hoeverre het oplossend vermogen opweegt tegen de ongewenste effecten. Daarbij is het wel onze verwachting is dat het mogelijk is om een variant te kiezen die in belangrijke mate het probleem aanpakt en waarvan de neveneffecten acceptabel zijn.

Wij concluderen dat een variant met een overstap gedefinieerd op polisniveau de voorkeur heeft boven risicodrager- of concernniveau en eenzijdige correctie de voorkeur heeft boven tweezijdige correctie. Daarmee vormt de variant met overstap gedefinieerd op polisniveau gecombineerd met eenzijdige correctie het voorkeursalternatief voor de variant met de beste technische uitkomsten.

Om ruimte te laten voor eventuele inkoopvoordelen kan de drempelwaarde verhoogd worden en/of het nacalculatiepercentage verlaagd. Bij een lage drempelwaarde ligt een lager nacalculatiepercentage voor de hand en vice versa. Wij adviseren om de drempelwaarde niet hoger dan €20 in te stellen, omdat het

oplossend vermogen daarboven te ver afneemt. Ook een laag nacalculatiepercentage neemt te veel van het oplossend vermogen weg. Iedere procent onder de 100% laat het oplossend vermogen ook ongeveer met 1% afnemen. Wij adviseren om een percentage dichtbij 100% te kiezen.

Aanbevelingen

De onderzochte overstappersregeling realiseert slechts een gedeelte van de oplossing voor het overstapprobleem. We adviseren om naast deze ex-post maatregel ook andere oplossingsrichtingen te onderzoeken, waarbij oplossingen mogelijk ook buiten de risicoverevening gezocht moeten worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan beperkende maatregelen op het polisaanbod of regulering van de vergelijkingsites.

Met de invoering van de overstappersregeling uit dit onderzoek is het volledige probleem rondom overstappers nog niet opgelost. De voorgestelde regeling doet bijvoorbeeld niets aan de voor- en nadelen die door uitstroom ontstaan of aan de voorspelbare winsten of verliezen die overstappers meerdere jaren achter elkaar realiseren. Daarom adviseren we om in komende jaren te onderzoeken of voorspelbare winsten of verliezen voortvloeiend uit de overstapmarkt verder kunnen worden beperkt. Een vorm van gevalsnormering zoals bij bevalling wordt ingezet, kan hiervoor een oplossing bieden. Bijvoorbeeld door naar specifieke gezondheidskenmerken van jaar t te kijken voor alleen de overstappers.

Overstappers behouden hun positieve of negatieve resultaat ook in de jaren na de overstap. Het resultaat van polissen wordt sterk beïnvloed door het voor- of nadeel dat hieruit voortkomt. Wij adviseren daarom te overwegen om de overstappersregeling uit te breiden naar verzekerden die in voorgaande jaren zijn overgestapt. In de praktijk betekent zo'n uitbreiding dat niet alleen de toekomstige overstappers van 2023 onder de regeling vallen, maar ook de overstappers van bijvoorbeeld 2022 en 2021. Als hier niet voor wordt gekozen, dan is onze dringende aanbeveling om in vervolgjaren wel een meerjarige variant in te faseren. Dat voorkomt dat verzekeraars een verlies op polissen in het eerste jaar voor lief nemen, wetende dat vervolgjaren een voorspelbare winst opleveren.

Naast inhoudelijke keuzes zijn er ook nog enkele juridische en uitvoeringstechnische hobbels te nemen. We adviseren om zo snel mogelijk inzichtelijk te krijgen of er onneembare barrières zijn, waardoor nog op tijd alternatieve keuzes gemaakt kunnen worden. Hierbij gaat het om:

- o Het gebruik van het totaalresultaat in de afrekening. De minst complexe oplossing is om het mogelijk te maken om risicodragers een overkoepelende afrekening over de drie deelmodellen heen te geven voor de overstappersregeling.

- o De aanlevering door verzekeraars van eenduidige informatie over de modelovereenkomst. In het onderzoek is gebruik gemaakt van de vertaling die de NZa heeft opgesteld. Zij geven aan dat er soms mutaties met terugwerkende kracht plaatsvinden, dus dat vraagt aandacht voor de stabiliteit en kwaliteit van de gegevens.
- o De aanlevering van verzekeraars van de opbrengst van het verplicht eigen risico. Deze is vereist om het resultaat om het eigen risico te berekenen en ZIN beschikt niet over deze gegevens.

In de huidige definitie van overstappers worden bulkmutaties niet uitgesloten. Hiervan is bijvoorbeeld sprake bij fusies of overnames, maar kunnen ook voortkomen uit een gewijzigde uzovi-code. Een eenvoudige manier om dit effect te verkleinen is het instellen van een drempel ten aanzien van het aantal gelijksoortige mutaties. Als er bijvoorbeeld meer dan een bepaald percentage van de verzekerden (bijv. 30%) dezelfde overgang maken van polis A naar B of van risicodragers A naar B, dan is er (zeer waarschijnlijk) geen sprake van natuurlijk overstappedrag. Een alternatief is om verzekeraars aan te laten geven wat de reden van mutatie is (bijvoorbeeld overname of een administratieve wijziging). In Tabel 2.3 staat een overzicht met een aantal doelgroepen waarvoor een uitzondering kan worden overwogen.

1 Inleiding

Uit het onderzoek naar het vereveningsresultaat van verzekeraars en polissen blijkt onder andere dat er op het niveau van polissen en risicodragers een sterk verband bestaat tussen de gezondheid en het vereveningsresultaat. Dit betekent in de praktijk dat relatief gezonde portefeuilles gemiddeld overgecompenseerd en dat relatief ongezonde portefeuilles gemiddeld ondergecompenseerd worden. De overcompensatie is groter naarmate de portefeuille gezonder is. Uit het onderzoek blijkt ook dat overstappers hierbij een belangrijke rol spelen. In het onderzoek is geconcludeerd dat behoud van vereveningsresultaat in de praktijk alleen mogelijk is door deze jaarlijkse verzekerdenmutaties. Het resultaat van overstappers is bij sommige polissen zo groot, dat verzekerden zeer waarschijnlijk hun overstapkeuze (mede) baseren op het verwachte zorggebruik in het komende jaar. Dit geldt zowel voor mensen die geen kosten verwachten als voor mensen die wel kosten verwachten. Deze zelfselectie wordt (momenteel) niet voldoende in de risicoverevening gecompenseerd, waardoor het voor verzekeraars lonend kan zijn om op deze zelfselectie in te spelen. Dat speelt de ongewenste situatie in de hand dat verzekeraars om de gunst van gezonde verzekerden strijden, wat niet bijdraagt aan toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit van zorg. De wens is daarom ontstaan om te onderzoeken of de resultaatsverschillen van overstappers kunnen worden verkleind.

1.1 Probleemstelling

De aanleiding voor dit onderzoek is de volgende constatering:

Er ontstaan resultaatverschillen tussen polissen door overstappers waarmee polissen een zeer positief resultaat kunnen behalen en behouden. Dit probleem wordt door het aanbod van specifieke polissen in stand gehouden (risicoselectie).

Het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen hoe een regeling kan worden vormgegeven die (sterk) positieve (en negatieve) vereveningsresultaten op overstappers inperkt, door middel van een drempel (bandbreedte) op het werkelijke resultaat (ex post) van overstappers. De wens is om de ex post maatregel voor verzekeringsjaar 2023 in te voeren. In het onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- ◆ Op welke manieren kan een drempel voor het vereveningsresultaat op overstappers worden vormgegeven?
- ◆ Wat zijn, bij de verschillende vormgevingen, mogelijke/te verwachten gevolgen voor (prikkel tot goede) zorginkoop en voor de polismarkt?

- ◆ Welke (overige) gevolgen hebben de verschillende vormgevingen voor bijvoorbeeld verzekeraars, voor onderzoekers (totstandkoming van het model) en voor de uitvoering van de risicoverevening door het Zorginstituut?
- ◆ Welke vormgevingen zijn, gelet op de antwoorden op voorgaande vragen en de te verwachten mate waarin het probleem wordt opgelost, het meest kansrijk om door te rekenen en wat zou een goede hoogte van de drempel zijn?
- ◆ In welke mate beperkt een drempel het eerder geconstateerde probleem dat zich grote resultaatverschillen tussen gezonde en ongezonde portefeuilles voordoen en dat overstappers hier een belangrijke rol in spelen?
- ◆ In geval van meerdere alternatieven: welke variant geniet de voorkeur?

Onderdeel van het onderzoek is om na te gaan hoe overstappers het beste gedefinieerd kunnen worden. Daarbij hoort ook op welk niveau het resultaat gemaximeerd wordt: polis-, risicodragers- of concernniveau.

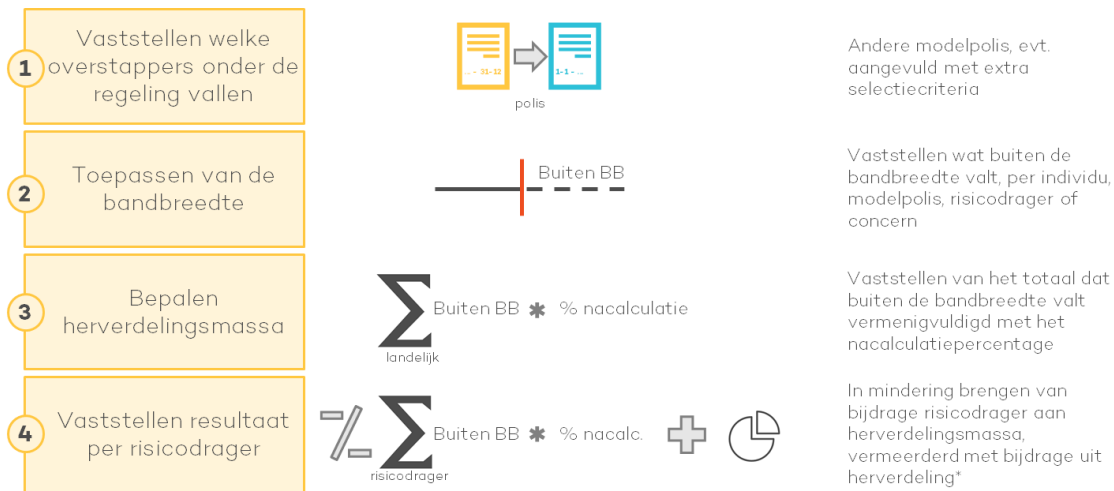
Belangrijk in dit onderzoek is dat er een oplossing wordt gevonden die de geconstateerde problematiek ten aanzien van de vereveningsresultaten van overstappers terugdringt, zonder dat die oplossing (grote) nadelige gevolgen heeft voor de prikkels tot goede zorginkoop of voor de polismarkt. Met een scenario-analyse is bepaald welke vormgevingen van de overstappersregeling het meest robuust zijn voor de verschillen tussen de mogelijke marktscenario's. Hierbij is ook gekeken naar de invloed op het gelijke speelveld en de gevolgen voor het proces van het bepalen van de vereveningsbijdrage. Hierbij spelen uitvoeringsaspecten een belangrijke rol voor zowel onderzoekers als het Zorginstituut.

Naast een (overwegend) kwalitatieve beoordeling van de mogelijke oplossingen is een doorrekening gemaakt van de meest relevante oplossingen. Op basis van de kwalitatieve en kwantitatieve beoordelingen is een integrale beoordeling gemaakt om tot een voorkeur te komen.

1.2 Basisopzet van een overstappersregeling

De overstappersregeling legt een beperking op het resultaat van overstappers. Dit resultaat wordt met een drempelbedrag afgeroomd en alle afgeroomde bedragen vormen samen de herverdelingsmassa. Vervolgens wordt deze herverdelingsmassa weer verdeeld over de verzekeraars. Daarmee is de maatregel budgetneutraal en vindt er enkel een herverdeling van de bijdrage tussen verzekeraars plaats. In onderstaande figuur staat dit proces schematisch weergegeven. In ieder stap zijn verschillende keuzes te maken ten aanzien van methodiek en de waarde van parameters. Dit onderzoek richt zich op de mogelijke invulling van de methodiek en de parameters.

Figuur 1.1: schematische weergave van de overstappersregeling

* De hoogte van de bijdrage uit de herverdelingsmassa hangt van 3 factoren af: grondslag (premie-equivalenten/verzekerden), doelgroep (blijver, overstappers,...) en methode (evenredig, afhankelijk van bijdrage,...)

1.3 Opbouw rapportage

In dit onderzoek staat de invloed van overstappers op het resultaat van verzekeraars centraal. In hoofdstuk 2 wordt daarom eerst beschreven hoe een overstapper is gedefinieerd, welke karakteristieken deze groep heeft en welke specifieke subgroepen door de gekozen definitie worden in- en uitgesloten.

In hoofdstuk 3 staat de vormgeving van de overstappersregeling beschreven. Hierin wordt toegelicht hoe de varianten voor de doorrekening zijn opgesteld uit de verschillende aspecten die een rol spelen en op basis waarvan keuzes zijn gemaakt.

De doorrekening is uitgewerkt in hoofdstuk 4. Bij de doorrekening zijn de varianten doorgerekend met verschillende drempelbedragen en nacalculatiepercentages. Als belangrijkste beoordelingsmaten zijn de impact op het selectie-effect en de resultaten van polissen, risicodragers en concerns gehanteerd.

In hoofdstuk 5 zijn drie mogelijke scenario's voor de marktdynamiek geschetst die als gevolg van de invoering van de overstappersregeling kunnen ontstaan. Per scenario is aangegeven wat het scenario betekent voor het gelijke speelveld en voor de verschillende varianten van de overstappersregeling.

In hoofdstuk 6 volgt de beoordeling van de varianten die volgt uit de resultaten van de voorgaande hoofdstukken. De verschillende beoordelingsmaten worden hier samengebracht tot een totaaloordeel.

In hoofdstuk 7 staan de conclusies en aanbevelingen beschreven en hoofdstuk 8 bevat de bijlagen.

2 Overstappers

Voor een overstappersregeling is het van belang om een duidelijke definitie van een overstapper te hebben. Dit hoofdstuk beschrijft de basisdefinitie en werkt deze verder uit (paragraaf 2.1), geeft inzicht in de karakteristieken van de overstapper (paragraaf 2.2) en beschrijft welke subgroepen wel en niet onder de definitie vallen en in hoeverre dit wenselijk is (paragraaf 2.2).

2.1 Definitie overstappers

De overstappersregeling heeft tot doel om resultaatverschillen te beperken die ontstaan door zelfselectie van overstappers op basis van hun gezondheid waarbij zij kiezen voor polissen waarvan het aanbod aansluit op hun situatie (indirecte risicoselectie). De basisdefinitie van overstapper luidt:

Een overstapper is een verzekerde die op 1 januari een andere modelovereenkomst heeft dan op 31 december van het voorgaande jaar

Deze definitie komt voort uit een tweetal overwegingen:

1. Het probleem van risico- en zelfselectie speelt met name in het jaarlijks overstapeseizoen. Zodoende is een beperking om alleen overstappers mee te nemen die per 1 januari een andere polis hebben gekozen.
2. Risicoselectie vindt plaats op het niveau van de polis, waarbij de verzekerde kiest voor een polis die past bij zijn persoonlijke situatie. Zie bijlage 8.1 voor de technische uitwerking van het vaststellen van een polis en de bijbehorende modelovereenkomst.

Aanvullend op de basisdefinitie onderzoeken we of het voor de overstappersregeling wenselijk is om aanvullende voorwaarden aan de definitie van overstapper te stellen. Hierbij onderzoeken we in hoeverre het niveau van overstappen effect heeft op de maatregel. We onderscheiden twee groepen: 1) overstappers die bij hun overstap ook voor een andere risicodrager hebben gekozen en 2) overstappers die ook van concern¹ zijn veranderd. In beide gevallen worden verzekerden die voor een andere modelovereenkomst kiezen bij dezelfde risicodrager of concern, niet als overstapper aangemerkt.

De begrippen polis en modelovereenkomst worden in praktijk door elkaar gebruikt. Formeel sluit een verzekerde een verzekeringsovereenkomst die wordt vastgelegd in een akte, de polis. Aan de overeenkomst ligt een

¹ Er is geen (juridische) definitie van een concern, maar mogelijk is het begrip 'groep' zoals bij de Wlz-uitvoerders wordt gehanteerd, ook bruikbaar voor deze regeling. Het kan mogelijk zo zijn dat deze definitie afwijkt van de gehanteerde definitie van dit onderzoek (zie Tabel 8.16 in de bijlage)

modelovereenkomst ten grondslag. In de praktijk komt het voor dat verschillende polissen gebruik maken van dezelfde modelovereenkomst. Dit is vaak het geval als een verzekeraar verschillende labels voert, maar het komt ook voor dat ieder label weer zijn eigen modelovereenkomst heeft. Zoals hierboven is aangegeven is in dit onderzoek iemand een overstapper als hij of zij van modelovereenkomst is gewisseld. Voor de leesbaarheid spreken we in dit rapport vaak over een polis, maar hier wordt dus modelovereenkomst bedoeld.

2.2 Karakteristieken van de overstappers

De definitie van overstappers heeft impact op de omvang van de overstappersgroep (Tabel 2.1). Op basis van de basisdefinitie en uitgaande van een overstap naar een andere modelpolis, wordt ca. 9% van alle verzekerden als overstapper aangemerkt. Bij inperking van de definitie naar overstappers tussen risicodragers of concern daalt de omvang naar ca. 7%² en 6%, respectievelijk.

Overstappers op polisniveau vertegenwoordigen een negatief resultaat van ca. €21 per verzekerde, terwijl op risicodrager en concernniveau een klein positief resultaat wordt bereikt.

Tabel 2.1: Omvang & resultaat van de overstappersgroep per 1 januari 2019

De uitsplitsing naar verschillende polisvoorwaarden zijn niet exclusief, waardoor de som van alle waarden hoger is dan het totaal.

	Overstappersniveau		
	Polis	Risicodrager	Concern
Aantal overstappers [miljoenen verz.jr.]	1,6	1,2	1,1
Aandeel overstappers [%]	9	7	6
Gem. resultaat overstappers ³ [€/verz.jr.]	-21	2	4

Tabel 2.2 toont de verdieping op de overstapgroep, waarbij de selectieve stroom naar (instroom) en vanuit (uitstroom) verschillende type polissen in kaart wordt gebracht. Net zoals in het onderzoek naar het resultaat van polissen⁴ zien we zeer positieve resultaten voor de polissen gericht op verzekerden met een laag zorggebruik (beperkende voorwaarden, lage premie en hoge korting op vrijwillig eigen risico). Dit komt tot uiting in de zeer positieve resultaten (>€100) op de instroom, maar ook de substantiële negatieve resultaten voor de uitstromende verzekerden. Daartegenover staan de restitutiepolissen met een verlies van €162 tot €280 voor instromende verzekerden en €50 tot €55 voor positieve uitstroom.

Logischerwijs zien we ook voor de verschillende type polissen een afname van het aandeel overstappers naarmate we het overstapniveau verhogen. Daarnaast

² Dit komt overeen met het [onderzoek van Vektis naar het overstapseizoen](#)

³ Deze resultaten zijn gebaseerd op OT 2022 incl. het nieuwe kenmerk voor gevalsnormering van bevallingen

⁴ Het onderzoek 'Vereveningsresultaat van verzekeraars en polissen' (WOR 1074)

zien we bij de instroom van restitutiepolissen een ‘interne’ instroom die nog een stuk negatiever is dan tussen risicodragers of concerns.

Tabel 2.2: Omvang & resultaat van de overstappersgroep per 1 januari 2019

(model 2022 inclusief gevalsnormering bevallingen), uitgesplitst naar verschillende polisvoorwaarden. De voorwaarden zijn niet exclusief, waardoor de som van de verschillende onderdelen niet optelt tot het totale resultaat

	Instroom			Uitstroom		
	Polis	Risi-codr.	Con-cern	Polis	Risi-codr.	Con-cern
Aandeel overstappers [% van totaal per polistype]						
Beperkende voorwaarden	20	14	12	18	14	12
10% laagste premie	32	24	22	21	17	15
Korting >€250 vrijwillig ER	15	12	11	14	13	11
Restitutie	10	7	7	11	9	8
Overig	6	5	4	7	5	5
Gem. resultaat [€/verz.jaar]						
Beperkende voorwaarden	113	109	114	-85	-41	-36
10% laagste premie	111	105	116	-120	-86	-73
Korting >€250 vrijwillig ER	105	115	119	-36	-23	-24
Restitutie	-280	-160	-162	51	50	55
Overig	-28	-16	-11	-22	3	4

2.3 Subgroepen met in- en uitsluiting

De keuze voor deze definitie heeft gevolgen voor sommige subgroepen. In tabel 2.3 staan deze groepen benoemd en wordt aangegeven wat de implicatie hiervan is.

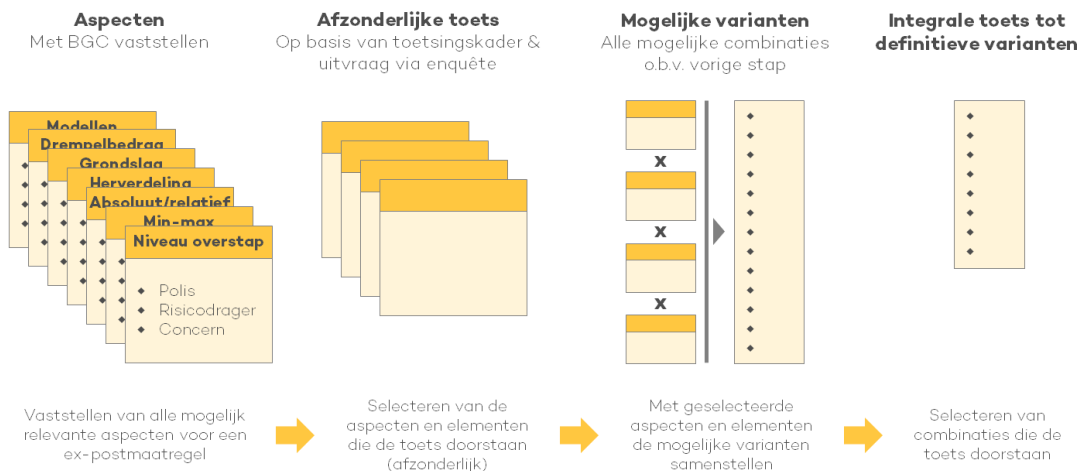
Tabel 2.3: Implicaties van de definitie van overstappers op verschillende subgroepen

Subgroep	Soort	Toelichting	Alternatieven
Geboortes per 1 januari	Uitgesloten	Deze groep wordt terecht uitgesloten omdat zij geen bewuste keuze maken tijdens het overstap seizoen	Niet van toepassing
Immigranten met startdatum 1 januari	Uitgesloten	Deze groep wordt terecht uitgesloten omdat zij geen bewuste keuze maken tijdens het overstap seizoen	Niet van toepassing
Verzekerden die gedurende het jaar van polis veranderen	Uitgesloten	De keuze die verzekerden maken bij een overstap gedurende het jaar, hangt (zeer waarschijnlijk) niet af van hun gezondheid. Deze keuze komt meestal voort uit het veranderen van werkgever. Een bijzondere groep vormen verzekerden die 18 jaar worden. Hun keuze wordt wellicht wel door hun gezondheid gestuurd.	Voor de groep die 18 jaar wordt, kan een aanvullende voorwaarde gesteld worden. Deze oplossing maakt de uitvoering complexer, omdat de overstap dan ook gedurende het jaar moet worden geregistreerd.
Seizoenarbeiders	Uitgesloten	Omdat seizoenarbeiders geen keuze maken voor een specifieke polis, is uitsluiting gewenst. Bovendien wordt het vereveningsresultaat van seizoenarbeiders via andere maatregelen gereguleerd.	Niet van toepassing
Verzekerden met polissen die overgaan naar een andere risicodrager	Ingesloten	Omdat deze verzekerden geen bewuste keuze maken voor een andere polis, is dit een ongewenste situatie. Als de aanvullende voorwaarden voor risicodragers of concern niet gelden, dan worden verzekerden met een polis die administratief wordt gewijzigd, gezien als een overstapper.	Om deze situatie te voorkomen zou een aanvullende voorwaarde gesteld kunnen worden dat boven een bepaald percentage overstap van de ene naar de andere polis er sprake is van een bulkmutatie die niet als overstap wordt gezien.
Verzekerden met een polis via een collectiviteit waarvan de collectiviteit overgaat naar een andere verzekeraar (bijv. bij tenders)	Ingesloten	Omdat deze verzekerden geen bewuste keuze maken voor een andere polis, is dit een ongewenste situatie. Als de aanvullende voorwaarden voor risicodragers of concern niet gelden, dan worden deze verzekerden gezien als een overstapper. Ook als zij naar een ander concern gaan, is deze situatie ongewenst.	Om deze situatie te voorkomen zou een aanvullende voorwaarde gesteld kunnen worden op collectiviteiten (uitsluiten van bulkmutaties). Daarvoor moeten verzekeraars dan wel collectiviteitsinformatie aanleveren.

Subgroep	Soort	Toelichting	Alternatieven
Verzekerden die door fusies of overnames overgaan naar een andere verzekeraar	Ingesloten	Omdat deze verzekerden geen bewuste keuze maken voor een andere polis, is dit een ongewenste situatie. Als de aanvullende voorwaarden voor risicodragers of concern niet gelden, dan worden deze verzekerden gezien als overstappers. Ook als zij naar een ander concern gaan, is deze situatie ongewenst.	Om deze situatie te voorkomen zou een aanvullende voorwaarde gesteld kunnen worden dat boven een bepaald percentage overstap (ten opzichte van de gehele portefeuille) van de ene naar de andere polis er sprake is van een bulkmutatie die niet als overstap wordt gezien.
Verzekerden met een nieuwe polis	Ingesloten	Als verzekerden voor een nieuwe polis kiezen, dan is het gewenst om deze verzekerden in te sluiten. Uitzondering hierop is als verzekeraars een polis opheffen waardoor verzekerden administratief naar een nieuwe polis worden overgezet. Dan is het ongewenst om ze als overstapper aan te merken.	Om deze situatie te voorkomen zou een aanvullende voorwaarde gesteld kunnen worden dat boven een bepaald percentage overstap (ten opzichte van de gehele portefeuille) van de ene naar de andere polis er sprake is van een bulkmutatie die niet als overstap wordt gezien.
Verzekerden met een polis bij een nieuwe toetreders	Ingesloten	Als verzekerden voor een nieuwe toetreders kiezen, dan is het gewenst om deze verzekerden in te sluiten. Uitzondering hierop is als een verzekerdensportefeuille overgaat naar de nieuwe toetreders zonder dat verzekerden daarvoor kiezen. Dan is het ongewenst om ze als overstapper aan te merken.	Om deze situatie te voorkomen zou een aanvullende voorwaarde gesteld kunnen worden dat boven een bepaald percentage overstap (ten opzichte van de gehele portefeuille) van de ene naar de andere polis er sprake is van een bulkmutatie die niet als overstap wordt gezien. Het is ook mogelijk om een uitzondering te maken voor nieuwe toetreders. Het is dan nog wel de vraag wat dan de (juridische) definitie van een nieuwe toetreders is.

3 Vormgeving van de overstappersregeling

Onderstaand schema geeft weer hoe de vormgeving van de overstappersregeling tot stand is gekomen. Allereerst is samen met de begeleidingscommissie het toetsingskader opgesteld (paragraaf 3.1) en zijn alle relevante aspecten inclusief de mogelijke elementen per aspect verzameld (paragraaf 3.2). Vervolgens zijn per aspect de verschillende elementen aan het toetsingskader getoetst (paragraaf 3.3), waardoor veel elementen al afvielen. Met de overgebleven elementen zijn de mogelijke combinaties in kaart gebracht en is samen met de begeleidingscommissie een keuze gemaakt welke varianten onderzocht worden (paragraaf 3.4).

3.1 Het toetsingskader

Om de overstappersregeling vorm te geven is allereerst een toetsingskader opgesteld. Dit toetsingskader toetst de losse aspecten voordat er varianten worden gevormd op basis van de specifieke combinaties van aspecten. Samen met de begeleidingscommissie hebben we het toetsingskader opgesteld (door middel van een uitvraag via een enquête), waarin zowel gewenste als ongewenste effecten aan de orde komen. Het toetsingskader richt zich op vier perspectieven:

1. Bijdrage aan de oplossing van het probleem
2. Impact op de polismarkt
3. Impact op de (doelmatige) zorginkoopmarkt
4. Juridische haalbaarheid & technische uitvoerbaarheid

Bijdrage aan de oplossing van het probleem

Het probleem is als volgt gedefinieerd:

Resultaatverschillen tussen polissen die ontstaan door overstappers waardoor polissen een zeer positief resultaat kunnen behalen en behouden. Dit probleem wordt door het aanbod van specifieke polissen in stand gehouden (risicoselectie).

Zodoende toetsen we in hoeverre het element corrigeert voor resultaatverschillen tussen polissen die door overstappers worden gerealiseerd. Dit doen we in eerste instantie kwalitatief. Daarnaast rekenen we voor enkele aspecten de impact door (hoofdstuk 4), zodat we dit ook kwantitatief kunnen onderbouwen. Hierbij bepalen we de impact van de overstappersregeling op verschillende type polissen, zodat o.a. inzichtelijk wordt wat de impact is op budgetpolissen versus restitutiepouwen.

Impact op de polismarkt

De overstappersregeling kan ongewenste effecten hebben op de polismarkt, waardoor de doelstellingen van de zorgverzekeringsmarkt onder druk kunnen komen te staan. Er zijn verschillende mogelijke (ongewenste) risico's gedefinieerd:

- ◆ Stagnatie van de overstapmarkt

Door het resultaat van overstappers te beperken, wordt sturen op overstappers minder interessant. Dit is tot op zekere hoogte de gewenste situatie, voor zover het resultaat op overstappers samenhangt met gezondheidsverschillen. Echter het risico bestaat dat door de regeling dit effect doorschiet. Voor zover namelijk het resultaat op overstappers beïnvloedbaar is door (inkoop)beleid van zorgverzekeraars en sturen op overstappers minder/niet meer loont, gaan verzekeraars potentieel minder onderscheidende polissen in de markt zetten en (nog) meer sturen op behoud van verzekerden met een positief resultaat. Dit kan bijvoorbeeld door de korting voor het vrijwillig eigen risico te verhogen als een verzekerde blijft.⁵

Dergelijk gedrag resulteert in een sterke afname van het aantal overstappers, waardoor de polismarkt stagneert en de huidige populatieverdeling tussen verzekeraars wordt bevroren. Dit is ongewenst aangezien een cruciaal onderdeel van de marktwerking op de zorgverzekeringsmarkt (namelijk het stemmen met de voeten van verzekerden) hierdoor onder druk komt te staan.

- ◆ Strategische verzekerdenverschuivingen

Verzekeraars hebben tot op zekere hoogte invloed over wie een overstapper wordt en wie niet. Door bijvoorbeeld polisvoorwaarden of premies te wijzigen kunnen verzekerden zich in meer of mindere mate

⁵ Artikel 20, lid 3 Zvw: de korting mag afhangen van: a. de omvang van het voor de verzekerde gekozen vrijwillig eigen risico; b. het aantal kalenderjaren waarvoor een vrijwillig eigen risico voor de verzekerde gegolden heeft.

genoodzaakt voelen over te stappen. Extremere opties zijn om groepen verzekerden administratief te verplaatsen, door bijvoorbeeld collectiviteiten naar een andere polis of risicodragers over te zetten.

Het onderscheid tussen overstappers en blijvers in de overstappersregeling werkt dit ongewenste strategisch gedrag in de hand. Verzekeraars kunnen er bijvoorbeeld voor kiezen om verzekerden met slechte resultaten actief 'intern' te laten overstappen, waardoor deze resultaten door de overstappersregeling worden gecorrigeerd (in geval van correctie voor negatieve resultaten) of waardoor deze resultaten compenseren voor verzekerden met goede resultaten die actief extern zijn geworven.

Naast dit ongewenste gedrag resulteert dit strategisch gedrag mogelijk in een ongelijk speelveld. Kleine verzekeraars hebben minder verschillende polissen of risicodragers waardoor zij dergelijk strategisch gedrag niet of minder kunnen vertonen dan grotere verzekeraars.

- ◆ Introductie van nieuwe verzekeraars en polissen wordt geremd

Voor het goed functioneren van de zorgverzekeringsmarkt geldt dat (toetredings-)mogelijkheden voor nieuwe en onderscheidende verzekeraars en polissen wenselijk zijn. Echter, door de overstappersregeling wordt de introductie van een nieuwe verzekeraar of polis bemoeilijkt. Bij de introductie is het van belang om in korte tijd een substantiële groep verzekerden aan te trekken. Hiervoor zijn vaak scherp concurrerende polisvoorwaarden nodig. Doordat de overstappersregeling het instroomresultaat afroemt, is het vrijwel onmogelijk om te concurreren met de verzekeraar en/of polis waar de verzekerde nu al zit.

Impact op de (doelmatige) zorginkoop

Belangrijk doel van de zorgverzekeringsmarkt is dat verzekeraars worden aangespoord om doelmatige zorg in te kopen. Wanneer een verzekeraar in staat is doelmatige zorg in te kopen, leidt dat tot een positief resultaat. Het risico van een ex-postmaatregel (zoals de overstappersregeling) is dat deze doelmatige inkoop wordt geremd, aangezien het positieve resultaat wordt afgeroomd. Dit risico speelt nog wanneer gecorrigeerd wordt voor polissen met relatief veel zorggebruik (de ongezonde polissen met veelal een negatief resultaat, waaronder de restitutiepolissen).

Vanuit de begeleidingscommissie wordt dit risico voor de overstappersregeling beperkt geacht. Een slecht inkoopresultaat heeft immers grotendeels impact op de blijversgroep binnen de polis (gemiddeld is 91% van de verzekerden een blijver). Uitzondering hierop zijn nieuwe verzekeraars, waarbij er geen blijverspopulatie bestaat.

Juridische haalbaarheid & technische uitvoerbaarheid

De doelstelling is dat deze ex post maatregel voor vereveningsjaar 2023 ingevoerd wordt. Dit betekent dat de overstappersregeling moet passen binnen de bestaande juridische kaders en technisch uitvoerbaar moet zijn voor het Zorginstituut. Hiervoor toetst VWS bij haar juristen in hoeverre de verschillende elementen juridisch haalbaar zijn en of er nog andere juridische beperkingen zijn. Gedurende het onderzoek heeft deze toetsing voor een deel al plaatsgevonden. Ook hebben we het Zorginstituut bevestigd over de eventuele impact van de verschillende elementen op de technische uitvoerbaarheid.

3.2 De aspecten

De vormgeving van de overstappersregeling kent meerdere aspecten. Elk aspect kan op verschillende manieren worden ingevuld (elementen). Samen met de begeleidingscommissie hebben we alle mogelijke aspecten en elementen in kaart gebracht. Tabel 3.1 toont een overzicht van de verschillende aspecten, een korte toelichting voor deze aspecten en de mogelijke elementen waaruit kan worden gekozen binnen de aspecten.

Tabel 3.1: Overzicht van de aspecten en elementen van de overstappersregeling

Aspecten	Toelichting	Mogelijke elementen
Niveau overstap	Wanneer wordt iemand als overstapper gezien om onder de overstappersregeling te vallen?	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Polis ◆ Risicodrager ◆ Concern
Toepassing drempel	Op welk resultaat wordt de drempel toegepast?	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Per individu ◆ Gemiddelde per polis ◆ Gemiddelde per risicodrager ◆ Gemiddelde per concern
Min-max	Moeten alleen positieve resultaat begrensd worden of ook negatieve resultaten?	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Alleen positieve resultaten ◆ Positieve & negatieve resultaten
Absoluut/relatief	Drempelwaarde in absolute euro's of als percentage van de bijdrage	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Drempelwaarde in absolute euro's ◆ Drempelwaarde als percentage van de bijdrage
Referentiepunt	Referentiewaarde waarde de drempel op wordt toegepast, bijv. marktgemiddeld resultaat	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Afwijking t.o.v. marktgem. resultaat ◆ Afwijking van gem. overstapresultaat ◆ Afwijking van 0
Grondslag herverdeling	Herverdeling via premie-equivalentie of verzekeren?	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Over alle premie-equivalenten ◆ Over alle verzekeren
Doelgroep herverdeling	Herverdeling over alle verzekeren of alleen blijvers of juist alleen overstappers?	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Alleen over de blijvers ◆ Alleen over de overstappers
Methode herverdeling	Hoe wordt het afgeroomde resultaat herverdeeld, evenredig of relatief aan de bijdrage?	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Constant/evenredig ◆ Afhankelijk van de bijdrage ◆ Afhankelijk van het resultaat
Modellen	Op welke modellen moet de overstappersregeling worden toegepast?	<ul style="list-style-type: none"> ◆ SOM ◆ GGZ ◆ ER ◆ Een combinatie van bovenstaande

Aspecten	Toelichting	Mogelijke elementen
Afrekenmoment	Wanneer wordt de maatregel in het afrekenproces toegepast?	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Voor flankerend beleid (FB) ◆ Na FB (als laatste stap) ◆ Tussen stap 1 & 2 van FB in
Drempelbedrag	Wat is een logisch drempelbedrag?	<ul style="list-style-type: none"> ◆ €0 ◆ €10 ◆ €20 ◆ €50 ◆ €100
Nacalculatiepercentage	Welk nacalculatiepercentage is gewenst?	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 100% ◆ 90% ◆ 50%

3.3 Selectie van elementen

Bij de toetsing van de aspecten gaat het om het maken van een keuze uit de mogelijke elementen. Bij onderstaande afwegingen is onderzocht wat de keuze voor een element betekent in termen van de criteria van het toetsingskader. Dat zegt dus nog niets over de impact van de gehele overstappersregeling, omdat het dan gaat om de samenhang van alle aspecten.

De aspecten drempelbedrag en nacalculatiepercentage beoordelen we op een later moment empirisch aan de hand van de doorrekening.

In deze paragraaf is een inschatting gemaakt van de impact op de beoordelingscriteria van het toetsingskader. Voor het beoordelingscriterium juridische haalbaarheid is deze inschatting gebaseerd op een (voorlopige) toetsing die is uitgevoerd door de juristen van VWS.

Niveau overstappers

Er is geen kwalitatief eenduidige voorkeur voor polis-, risicodrager- of concern-niveau. Ieder elementen heeft positieve en negatieve kanten, maar er is bij geen van de elementen reden tot uitsluiting voor de vorming van varianten. Zodoende selecteren we alle elementen voor verder onderzoek.

Tabel 3.2: Toetsingskader voor niveau overstappers

De elementen zijn beoordeeld met zeer positief (++), positief (+), neutraal (0), negatief (-), zeer negatief (--)

	Polis	Risicodrager	Concern
Oplossend vermogen	+	0	0
Impact polismarkt			
◆ Stagnatie overstapmarkt	0	0	0
◆ Strategisch gedrag	-	0	+
◆ Rem nieuwe verz./polis	--	-	-
Impact zorginkoop	0	0	0

Juridische haalbaarheid	++	++	6
Technische Uitvoerbaarheid	-	++	--

Aangezien zelfselectie ontstaat door de keuze van verzekeren voor een specifieke polis, lijkt polisiniveau de meest logische invulling. Echter, deze keuze creëert ook de mogelijkheid tot strategisch gedrag van verzekeraars, waarbij verzekeren actief gestuurd worden van de ene naar de andere polis.

De concurrentie vindt plaats tussen concerns (of evt. risicodragers), zodoende kan er ook gekozen worden voor het overstappersniveau van concern. Hiermee wordt strategische interne sturing van verzekeren niet beloond. Er kan wel een ongelijker speelveld ontstaan doordat grotere verzekeraars meer mogelijkheden hebben voor intern behoud van verzekeren. Als concern in de praktijk juridisch niet haalbaar blijkt⁷ of problematisch is bij de uitvoering, biedt risicodragerniveau mogelijk een goed alternatief. Strategische sturing tussen polissen wordt hiermee beperkt, maar sturing tussen risicodragers van hetzelfde concern blijft mogelijk.

Toepassing drempel

Het heeft de voorkeur om de drempel toe te passen op het gemiddelde resultaat van de overstappers op polisiniveau, omdat de maatregel dan wordt toegepast op het niveau waarop ook de concurrentie plaatsvindt.

Tabel 3.3: Toetsingskader voor toepassing drempel

De elementen zijn beoordeeld met zeer positief (++), positief (+), neutraal (0), negatief (-), zeer negatief (--)

	Individu	Polis	Risicodr.	Concern
Oplossend vermogen	+	++	0	0
Impact polismarkt				
◆ Stagnatie overstapmarkt	0	0	0	0
◆ Strategisch gedrag	+	-	--	--
◆ Rem nieuwe verz./polis	0	0	+	+
Impact zorginkoop	0	0	0	0
Juridische haalbaarheid	++	++	++	--
Technische Uitvoerbaarheid	+	+	++	--

Als er gekozen wordt voor individuniveau verstoort dat de natuurlijke balans tussen over- en ondercompensatie (zeker wanneer je dit combineert met een eenzijdige correctie op positieve resultaten). Een drempel toepassen op groepsniveau middelt de resultaten van positieve en negatieve verzekeren uit. Dit heeft potentieel strategisch gedrag tot gevolg. Een verzekeraar kan de overstappersregeling omzeilen als zij in staat is de instroom van negatieve resultaten samen te laten vallen met de instroom van positieve resultaten. Op concern- en

⁶ In overleg met VWS is gedurende het onderzoek als afgestemd dat er mogelijk een definitie gehanteerd kan worden die ook bij Wlz-uitvoerder gebruikt wordt, dit wordt nader onderzocht

⁷ Mogelijk is er een invulling voor concern beschikbaar, die juridisch wel houdbaar is. Dit wordt momenteel uitgezocht.

risicodragerniveau is dit door middel van polisdifferentiatie mogelijk (als de overstap niet op concernniveau is gedefinieerd). Op polisniveau is dit risico kleiner, omdat de polis voor alle verzekerden interessant moet zijn (uitzondering hierop is mogelijk een nieuwe toetreders of polissen met een hoge korting voor het eigen risico en een hoge basispremie). Op individuniveau speelt dit effect niet.

Eenzijdig/tweezijdig

Er is een kwalitatieve voorkeur voor een eenzijdige correctie van het resultaat op overstappers, omdat deze het meest ingrijpt op ongewenste effecten (risicoselectie) en beperkt ongewenste prikkels introduceert. Tweezijdige correctie valt echter niet af; het is van belang om kwantitatief inzicht te krijgen welke impact correctie op de negatieve resultaten heeft.

Tabel 3.4: Toetsingskader voor eenzijdig/tweezijdig

De elementen zijn beoordeeld met zeer positief (++), positief (+), neutraal (0), negatief (-), zeer negatief (--)

	Eenzijdig (alleen positief)	Tweezijdig
Oplossend vermogen	+	+
Impact polismarkt		
♦ Stagnatie overstapmarkt	-	0
♦ Strategisch gedrag	-	--
♦ Rem nieuwe verz./polis	0	0
Impact zorginkoop	0	-
Juridische haalbaarheid	+	+
Technische Uitvoerbaarheid	+	+

Eenzijdige correctie zorgt voor het inperken van de effecten van risicoselectie, terwijl tweezijdige correctie ook de effecten van zelfselectie met negatieve resultaten inperkt.

De keuze voor tweezijdige correctie werkt mogelijk strategisch gedrag en ondoelmatige zorginkoop in de hand. Strategisch gedrag ontstaat doordat compensatie van negatieve instroom een prikkel geeft om bestaande polissen met negatief resultaat (administratief) intern over te zetten, zodat deze verzekerden onder de overstappersregeling vallen. Overstappers definiëren op risicodragers- of concernniveau dempt dit effect. De prikkel tot ondoelmatigheid zorginkoop ontstaat, doordat de negatieve resultaten van de overstappers toch wel worden gecompenseerd, waardoor de extra inzet om doelmatige zorg te realiseren door de overstappersregeling niet geëffectueerd kan worden. Daar staat tegenover dat het in de praktijk lastig zal blijken om alleen voor overstappers maatregelen te nemen die voor de blijversgroep niet van toepassing zijn.

Absoluut/relatief

Het heeft de voorkeur om de drempelwaarde absoluut vast te stellen. Overstappers met goede resultaten zijn zowel 'gezonde' verzekerden die geen zorg gaan gebruiken als verzekerden die wel zorg hebben ontvangen, maar hiermee stoppen. Deze laatste groep heeft een relatief hoge bijdrage, waardoor ze ook een relatief hoog resultaat kunnen behalen. Bij een relatieve drempel o.b.v. de bijdrage

zou juist dit hoge resultaat minder worden beperkt. Daarnaast maakt een relatieve drempelwaarde de overstappersregeling ook ingewikkelder en minder transparant/reproduceerbaar.

Referentiepunt

De voorkeur gaat uit naar een drempelwaarde ten opzichte van het marktgemiddelde resultaat. Op deze manier realiseren we een gelijk speelveld voor alle verzekeraars, omdat elke verzekeraar (ongeacht de portefeuille die ze heeft) gelijk wordt beperkt in het resultaat van overstappers. Op deze manier wordt de relatieve positie van verzekeraars niet aangetast door de overstappers.

Tabel 3.5: Toetsingskader voor referentiepunt

De elementen zijn beoordeeld met zeer positief (++), positief (+), neutraal (0), negatief (-), zeer negatief (--)

	Marktgem.	Overstap- gem.	Afwijking van 0	Polis/verz. gem.
Oplossend vermogen	+	-	-	--
Impact polismarkt				
◆ Stagnatie overstapmarkt	-	+	-	++
◆ Strategisch gedrag	0	0	0	0
◆ Rem nieuwe verz./polis	0	0	0	0
Impact zorginkoop	-	0	-	+
Juridische haalbaarheid	+	+	+	++
Technische Uitvoerbaarheid	0	0	0	0

Een drempelwaarde ten opzichte van nul (resultaat vóór flankerend beleid) of ten opzichte van het overstapgemiddelde introduceert onzekerheid over de effectiviteit van de overstappersregeling, omdat de resultaten sterk afhangen van respectievelijk het macroresultaat of de over- of ondercompensatie van de overstappersgroep. Ook de keuze voor een drempelwaarde ten opzichte van het gemiddelde resultaat van de verzekeraar of polis is ongewenst, aangezien dit een ongelijkheid op de overstapmarkt introduceert en de bestaande verschillen grotendeels gehandhaafd blijven.

Door een drempelwaarde ten opzichte van het marktgemiddelde of nul wordt het concurrentieel verschil dat gemaakt kan worden beperkt. Ook worden naast de oneigenlijke resultaten potentiële inkoopresultaten beperkt. In het geval van de andere twee referentiepunten blijft een positieve instroom lonend voor een betere relatieve positie. Bij een drempelwaarde ten opzichte van het polis- of verzekeraarsgemiddeld resultaat worden potentiële inkoopresultaten niet beperkt.

Grondslag herverdeling

De voorkeur gaat uit naar herverdeling over premie-equivalenten. Dit zorgt ervoor dat (net zoals bij flankerend beleid) de herverdeling geen impact heeft op de premiestelling. Herverdeling over alle verzekerden zorgt ervoor dat verzekeraars met relatief veel meeverzekerde kinderen een relatief lagere premie kan vragen dan verzekeraars waarbij dit niet het geval is, wat tot verschuiving in de

concurrentieposities van verzekeraars zal leiden. Daarnaast sluit je met herverdeling over premie-equivalenten in de uitvoering aan bij de methode van het flankerend beleid. Op de andere risico's wordt geen verschil verwacht tussen herverdeling over premie-equivalenten en alle verzekerden.

Doelgroep herverdeling

Om te voorkomen dat een deel van het resultaat terugvloeit naar overstappers, zou herverdeling over alleen blijvers de voorkeur genieten. Er ontstaat dan wel een extra effect in de herverdeling, terwijl het beoogde effect al met de toepassing van de drempel is bereikt. De herverdeling moet daarom een neutrale maatregel zijn.

Tabel 3.6: Toetsingskader voor doelgroep herverdeling

De elementen zijn beoordeeld met zeer positief (++), positief (+), neutraal (0), negatief (-), zeer negatief (--)

	Blijvers	Overstappers	Alle verzekerden
Oplossend vermogen	0	--	0
Impact polismarkt			
♦ Stagnatie overstapmarkt	-	++	0
♦ Strategisch gedrag	0	0	0
♦ Rem nieuwe verz./polis	0	0	0
Impact zorginkoop	0	0	0
Juridische haalbaarheid	0	0	0
Technische Uitvoerbaarheid	+	+	++

Door herverdeling wordt resultaat van overstappers overgeheveld naar een andere groep. Hierdoor wordt de overstapmarkt minder interessant, omdat resultaat uit de overstapmarkt wordt afgeroomd. Dit kan leiden tot stagnatie van de overstapmarkt. Bij herverdeling naar alleen blijvers is dit effect groter dan wanneer de herverdeling over alle verzekerden plaatsvindt. Bij herverdeling op overstappers blijft het behaalde resultaat binnen de overstapmarkt, waardoor dit risico niet bestaat.

Modellen

De voorkeur gaat uit naar het totaal van de drie modellen (SOM, GGZ, ER). Inhoudelijk gezien is er geen voorkeur om naar de afzonderlijke modellen te kijken, maar voor de uitvoering is het wel belangrijk om het onderscheid te kunnen maken. In de doorrekening van de varianten gaan we uit van alleen het totaal.

Tabel 3.7: Toetsingskader voor Modellen

De elementen zijn beoordeeld met zeer positief (++), positief (+), neutraal (0), negatief (-), zeer negatief (--)

	SOM	SOM+ER	SOM+ER+GGZ
Oplossend vermogen	+	+	++
Impact polismarkt			
♦ Stagnatie overstapmarkt	0	0	0
♦ Strategisch gedrag	0	0	0
♦ Rem nieuwe verz./polis	0	0	0
Impact zorginkoop	0	0	0
Juridische haalbaarheid	0	0	0
Technische Uitvoerbaarheid	++	-	-

Verzekerden behalen op ieder model een resultaat (soms ook tegenovergesteld, zoals bijvoorbeeld tussen het somatische en eigenrisicomodel). Zodoende ligt het voor de hand om naar het totaal van alle modellen te kijken. Hier speelt mogelijk nog wel een uitvoeringsvraagstuk, omdat de afrekening per deelbijdrage (model) gebeurt, waardoor toepassing per model wenselijk is. Of in ieder geval een toerekening naar de afzonderlijke modellen gemaakt kan worden.

Ook andere ex-postmaatregelen spelen hierbij een rol. In 2022 is er een ex post bandbreedteregeling op het resultaat voor het GGZ-model van kracht vanwege de invoering van het zorgprestatie model (ZPM). Als deze regeling ook in 2023 van kracht is, is de effectiviteit van de overstappersregeling voor GGZ veel kleiner. Dit illustreert ook meteen de complexiteit van een totaalresultaat, omdat deze interactie bijvoorbeeld specifiek voor GGZ geldt.

De keuze voor de modellen heeft beperkt invloed op de polismarkt en zorginkoopmarkt. Dit heeft met name tot resultaat dat de positieve en negatieve effecten van de overstappersregeling niet voor alle zorg(soorten) geldt.

Afrekenmoment

De voorkeur gaat uit naar een afrekenmoment 'tussen stap 1 en 2 van flankerend beleid', omdat dit het beste aansluit bij de doelstelling van de overstappersregeling. Stap 1 van flankerend beleid is bedoeld om de bijdrage ex post aan te laten sluiten bij de gerealiseerde kosten en dat daarvoor een eerlijke bijdrageverdeling bereikt wordt. Door de overstappersregeling na stap 1 plaats te laten vinden, neem je in de overstappersregeling deze eerlijke bijdrageverdeling ook mee en is er ook per definitie sprake van een landelijk resultaat van nul. In stap 2 wordt het verschil tussen de bijdrage en de kosten evenredig herverdeeld, waarmee het landelijk resultaat niet meer gelijk is aan nul. Daarom is het toepassen van de overstappersregeling na stap 2 ongewenst. De varianten 'voor flankerend beleid' en 'na flankerend beleid' vallen daarom af.

Methode herverdeling

Het heeft de voorkeur om de herverdelingsmassa evenredig over alle premie-equivalenten te verdelen. Een herverdeling relatief aan de bijdrage heeft impact op de relatieve positie tussen verzekeraars. Een verzekeraar met een relatief ongezonde populatie zou dan namelijk meer profiteren van de overstappersregeling

dan een verzekeraar met een relatief gezonde populatie. De overstappersregeling heeft niet tot doel om een dergelijke verschuiving te bewerkstelligen. Een relatieve herverdeling is zodoende onwenselijk.

3.4 Te onderzoeken varianten

Na beoordeling van de verschillende elementen bleek dat voor de meeste aspecten een duidelijke voorkeur was voor één van de elementen, maar dat voor twee aspecten meer inzicht nodig is. Hierbij gaat het om het niveau van overstappers en de vraag of correctie alleen op positieve resultaten of ook op negatieve resultaten moet plaatsvinden (eenzijdig/tweezijdig). Om dit verder in kaart te brengen, stellen we naast de uitgangssituatie zonder overstappersregeling zes varianten voor:

Tabel 3.8: overzicht van de te onderzoeken varianten

Variant	Niveau overstapper	Eenzijdig/tweezijdig
V0	<i>Huidige situatie zonder overstappersregeling</i>	
V1	Polis	Eenzijdig
V2	Risicodragers	Eenzijdig
V3	Concern	Eenzijdig
V4	Polis	Tweezijdig
V5	Risicodragers	Tweezijdig
V6	Concern	Tweezijdig

De aspecten met een duidelijke voorkeur zijn voor alle varianten gelijk:

- ◆ Toepassing drempel: Gemiddelde van de polis
- ◆ Absoluut/relatief: Absoluut
- ◆ Referentiepunt: Marktgemiddeld resultaat
- ◆ Grondslag herverdeling: Alle premie-equivalenten
- ◆ Doelgroep herverdeling: Alle verzekerden (blijvers + overstappers)
- ◆ Methode herverdeling: Evenredig
- ◆ Modellen: Totaal van SOM, GGZ en ER
- ◆ Afrekenmoment: Tussen stap 1 & 2 van flankerend beleid

Om vervolgens een keuze te kunnen maken voor het drempelbedrag en nacalculatiepercentage maken we ook inzichtelijk wat de impact is van verschillende waarden hiervan. De cijfermatige impact van de verschillende varianten is terug te vinden in hoofdstuk 4.

4 Doorrekening

4.1 Aanpak van de doorrekening

De zes varianten zijn doorgerekend op de OT van 2022, waarbij het model is geschat inclusief de voorgenomen gevalsnormering voor bevallingen⁸.

In de doorrekening zijn verschillende drempelbedragen en nacalculatie percentages gesimuleerd. Voor de drempelbedragen is gekozen voor: €0, €10, €20, €50 en €100. Bij de tweezijdige varianten is gekozen voor een symmetrisch interval rondom €0. Voor de nacalculatiepercentages is gekozen voor 100%, 90% en 50%.

Om de verschillende varianten kwantitatief te beoordelen, is bij de doorrekening gekeken naar de impact van de overstappersregeling op:

1. Het selectie-effect
2. Het gemiddelde resultaat van polissen, risicodragers en concerns

Het selectie-effect geeft aan welk deel van het resultaat per verzekerde van een portefeuille is ontstaan doordat verzekerden overstappen. Voor de bepaling van de impact is gekeken naar het verschil tussen het selectie-effect met overstappersregeling en het selectie-effect zonder de overstappersregeling. Het selectie-effect wordt berekend door het totale resultaat van de instromers te verminderen met het totale resultaat van de uitstromers. Dit resultaat wordt vervolgens gedeeld door het aantal verzekerdenjaren in de nieuwe samenstelling (blijvers + instroom). Op die manier resulteert dus een bedrag per verzekerde van een portefeuille.

Om de impact op het selectie-effect te bepalen, is ervoor gekozen om het resultaat van de uitstromers niet te corrigeren voor de overstappersregeling. De reden daarvoor is dat de inperking van het resultaat van uitstromers geen invloed heeft op de latende verzekeraar. Zonder overstap zou deze verzekeraar het ongecorrigeerde resultaat behalen.

Bij de impact op het gemiddelde resultaat van polissen, risicodragers en concerns is het resultaat van de portefeuille opnieuw vastgesteld na toepassing van de overstappersregeling en dat is vergeleken met het oorspronkelijke resultaat van deze portefeuilles.

⁸ Hiervoor is gebruikt gemaakt van de definitie van model 2b uit het onderzoek 'RVE bevallingen' (WOR 1084)

In de volgende paragrafen bespreken we eerst de verschillen tussen de varianten en aansluitend de impact van de variatie in zowel de drempelbedragen als de nacalculatiepercentages.

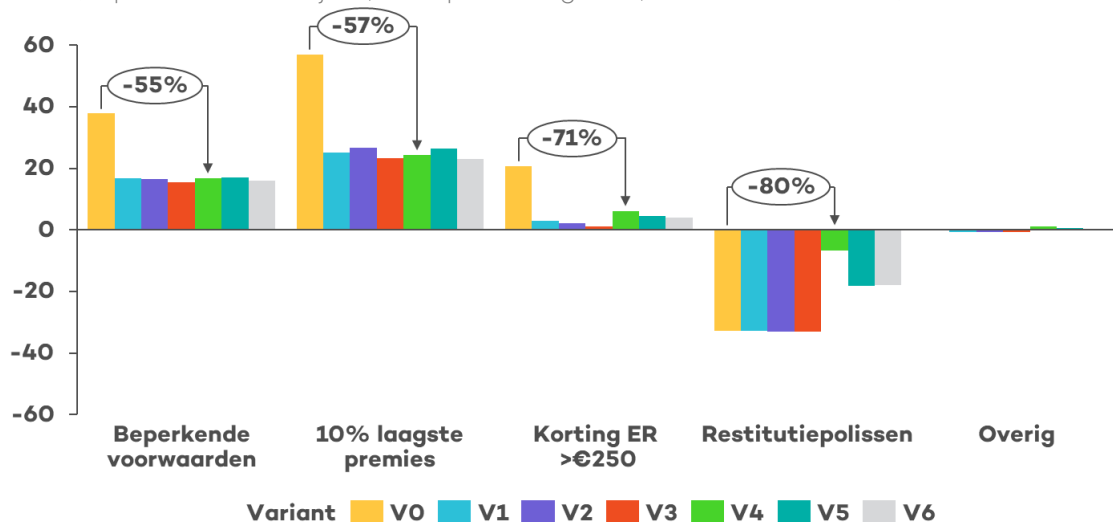
4.2 Resultaat varianten

Impact op het selectie-effect

Bij de bepaling van de impact op het selectie-effect bij de verschillende varianten, is gekozen voor een drempelwaarde van €10 met 100% nacalculatie. In Figuur 4.1 is het selectie-effect zonder drempel en met toepassing van de drempelwaarde in zes varianten weergegeven. Hierin is duidelijk te zien dat het verschil tussen de varianten klein is, met uitzondering van de varianten met tweezijdige correctie (4 t/m 6) bij de restitutiepolis. De impact bij de overige polissen is bij alle varianten nihil. Voor variant 4 is aangegeven hoe sterk het select-effect afneemt.

Figuur 4.1: selectie-effect voor en na toepassing van de zes varianten van de overstappersregeling per polistype

(€ per verzekerdenjaar, drempelbedrag €10, nacalculatie 100%)

Voor polissen met een premiekorting voor het eigen risico van meer €250 is de impact van de overstappersregeling groot en ligt het selectie-effect na toepassing daarvan dicht bij nul: het selectie-effect neemt af van €21 naar €1 tot €6 per verzekerdenjaar. Ook voor de polissen met beperkende voorwaarden en de 10% laagste premies neemt het selectie-effect sterk af, hoewel bij deze polissen er respectievelijk ongeveer €17 en €25 overblijft. Dat komt doordat deze polissen ook sterk profiteren van ondergecompenseerde uitstromers, maar dat bij de berekening van het selectie-effect het resultaat van deze uitstromers niet gecorrigeerd wordt. De afname van het selectie-effect komt dus door het ingeperkte resultaat op de instroom.

De enkelzijdige varianten (1 t/m 3) hebben geen effect op de restitutiepolis. Bij deze polissen is immers geen sprake van een gemiddeld positieve instroom. Bij de tweezijdige varianten (4 t/m 6) heeft overstap op polisniveau (variant 4) de grootste impact. Het selectie-effect neemt daar af van €-33 naar €-7. Bij overstap op risicodragers- en concernniveau neemt het selectie-effect in beide gevallen af van €-33 tot €-18.

Bij hogere drempelbedragen veranderen de onderlinge verhoudingen niet, maar neemt de impact wel af naarmate de drempelbedragen hoger worden. In bijlage 8.4 staan de resultaten per variant in tabelvorm voor de vijf verschillende drempelbedragen.

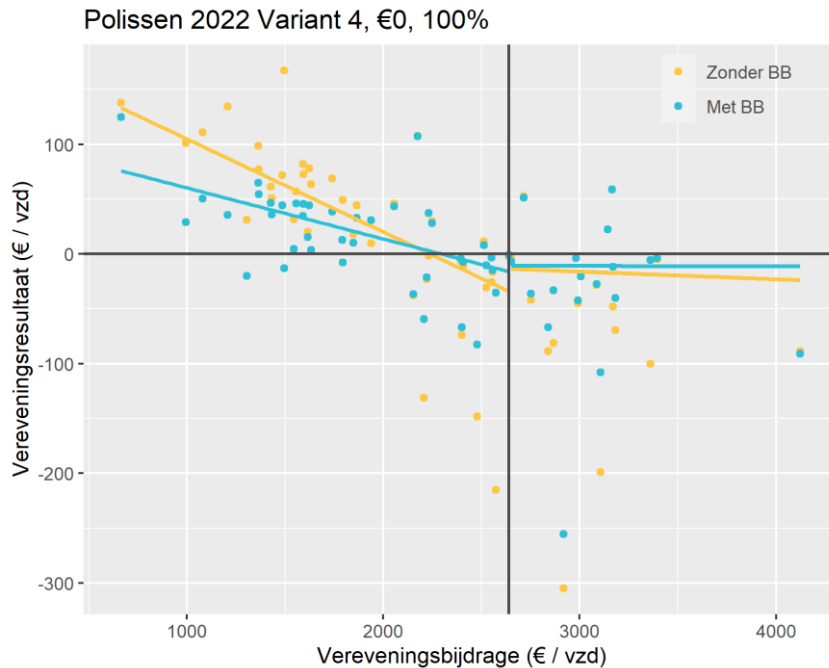
Impact op de relatie tussen vereveningsresultaat en gezondheid

In het onderzoek naar het vereveningsresultaat van polissen en verzekeraars (WOR 1074) is de relatie tussen het vereveningsresultaat en de gezondheid uitgedrukt in de richtingscoëfficiënt van het vereveningsresultaat ten opzichte van de vereveningsbijdrage. Dit is berekend voor de niveaus individu, polis, risicodragers en concern. Hieruit kwam naar voren dat er geen relatie was op individu- en concernniveau, maar wel op polis- en risicodragersniveau. Hierbij is onderscheid aangebracht tussen de gezondste portefeuilles en de ongezondste portefeuilles, met als grenswaarde de landelijkgemiddelde bijdrage.

De effectiviteit van de overstappersregeling kan worden uitgedrukt in de mate waarin de relatie tussen het vereveningsresultaat en de -bijdrage afneemt. Voor variant 4 van de overstappersregeling (met een drempelwaarde van €0 en een nacalculatiepercentage van 100%) is deze relatie in Figuur 4.2 weergegeven voor polissen, zonder (geel) en met (blauw) toepassing van de overstappersregeling. Bij deze combinatie is het effect op de richtingscoëfficiënt het grootst. Zoals in de figuur te zien is, neemt de helling van lijn bij de gezondste polissen (linker deel van de figuur) sterk af door de overstappersregeling. De richtingscoëfficiënt is zonder de overstappersregeling $-0,085$ en met de overstappersregeling $-0,047$. Dat is een verbetering van 45%.

In Figuur 4.2 is ook te zien dat er geen relatie is tussen het vereveningsresultaat en de -bijdrage voor de ongezondste polissen (rechter deel van de figuur). Na toepassing van de overstappersregeling is de licht dalende relatie (niet significant) verdwenen.

Figuur 4.2: relatie tussen vereveningsresultaat en -bijdrage zonder en met toepassing van de overstappersregeling
(€ per verzekerdenjaar, OT 2022)

In bijlage 8.5 staan tabellen met alle relatieve verbeteringen voor de zes varianten, vijf drempelwaarden en drie nacalculatiepercentages. Daarin is te zien dat een drempelwaarde van €100 maar beperkt effect heeft (3% tot 16% verbetering voor de gezondste polissen). Dat geldt ook voor een nacalculatiepercentage van 50% (3% tot 23% verbetering voor de gezondste polissen).

Zoals hierboven is aangegeven, heeft variant 4 het grootste effect op de richtingscoëfficiënt. Bij een drempelwaarde van €0 en een nacalculatiepercentage van 100% is de rangorde op basis van de impact van de varianten bij de gezondste polissen als volgt: variant 4 (45%), variant 1 (32%), variant 5 (29%), variant 6 (27%), variant 2 (23%) en variant 3 (21%). Deze cijfers zijn terug te vinden in Tabel 8.7 in de bijlage. Variant 4 (tweezijdig, overstap op polisniveau) heeft dus duidelijk de grootste impact op de relatie tussen het vereveningsresultaat en de -bijdrage.

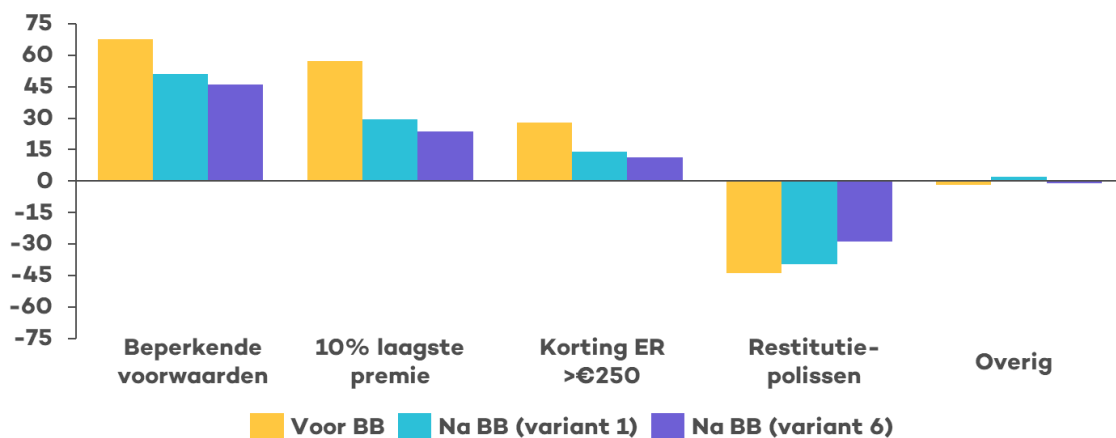
In bijlage 8.5 staan ook de relaties voor de gezondste risicodragers en de gezondste concerns. Ook daar geldt dat variant 4 met een drempelwaarde van €0 en een nacalculatiepercentage van 100% de grootste impact heeft. Vanwege de uitmiddeling van de resultaten van polissen is het effect bij risicodragers en concerns kleiner dan bij polissen. Bij risicodragers is de verbetering maximaal 27% en bij concerns maximaal 12%. Zie Tabel 8.8 en Tabel 8.9 voor een volledig overzicht van de resultaten voor respectievelijk risicodragers en concerns.

Impact op polissen

De overstappersregeling heeft een nivellerend effect op de resultaten van de verschillende typen polissen. Het verschil tussen het effect van variant 1 en variant 6 is vooral bij de positieve resultaten klein. In Figuur 4.3 staan de resultaten per polistype voor en na toepassing van de overstappersregeling voor variant 1 en 6. Bij de restitutiepolissen is het verschil groter, omdat tweezijdige correctie (variant 6) de negatieve resultaten compenseert. De impact op het resultaat loopt uiteen van €-28 tot €4 bij variant 1 en van €-34 tot €15 bij variant 6. De stijging in het resultaat zit bij de restitutiepolissen. Bij variant 6 is de overstap op concernniveau gedefinieerd, waardoor interne overstappers naar een restitutiepolis niet gecompenseerd worden. Als we naar tweezijdige correctie op polisniveau (variant 4) kijken en intern overstappers ook gecompenseerd worden, dan is de impact op het resultaat van de restitutiepolis €24. In de bijlage staat in Tabel 8.2 een overzicht van alle varianten.

Figuur 4.3: resultaat voor en na overstappersregeling voor polissen

(€ per verzekerdenjaar, drempelbedrag €10, nacalc. 100%)

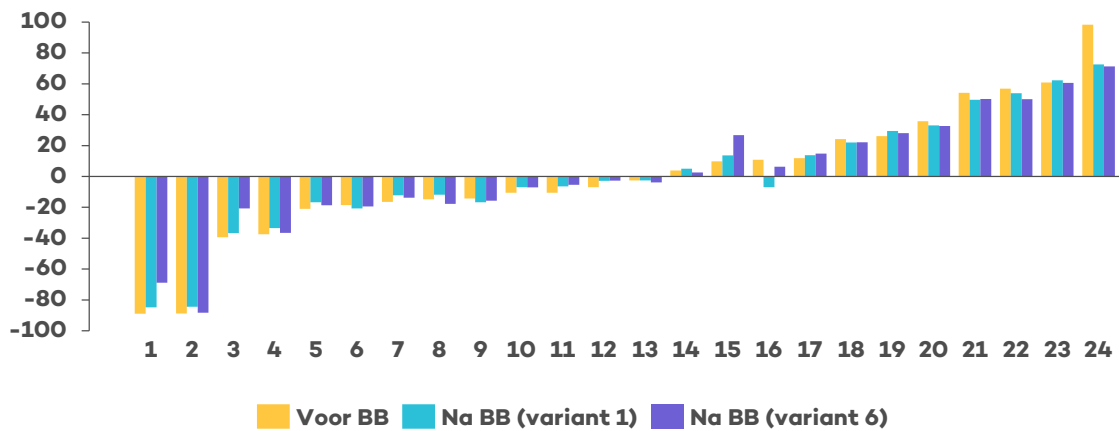
Impact op risicodragers

Het resultaatverschil per risicodrager loopt uiteen van €-26 tot €4 bij variant 1 en van €-27 tot €20 bij variant 6. De resultaten voor en na toepassing van de overstappersregeling staan weergegeven in Figuur 4.4, gesorteerd naar het resultaat voor toepassing van de regeling. Over het algemeen zijn de resultaatverschillen klein, maar het resultaat van de meest positieve risicodrager wordt met beide varianten het sterkst ingeperkt. Bij deze risicodrager is sprake van een gemiddeld overgecompenseerde instroom.

Bij de meest negatieve risicodrager is bij de tweezijdige correctie (variant 6) de sterkste resultaatverbetering te zien. Bij deze risicodrager is sprake van een gemiddeld ondergecompenseerde instroom. Opvallend is dat de eerstvolgende risicodrager ook een sterk negatief resultaat heeft, maar dat wordt niet gecompenseerd bij variant 6. Deze risicodrager heeft maar een kleine groep instromers gehad in 2019 (0,5%) die overigens wel een negatief resultaat had van gemiddeld €-58. In de bijlage staat in Tabel 8.3 een overzicht van alle varianten.

Figuur 4.4: resultaat voor en na overstappersregeling voor risicodragers

(€ per verzekerdenjaar, drempelbedrag €10, nacalc. 100%)

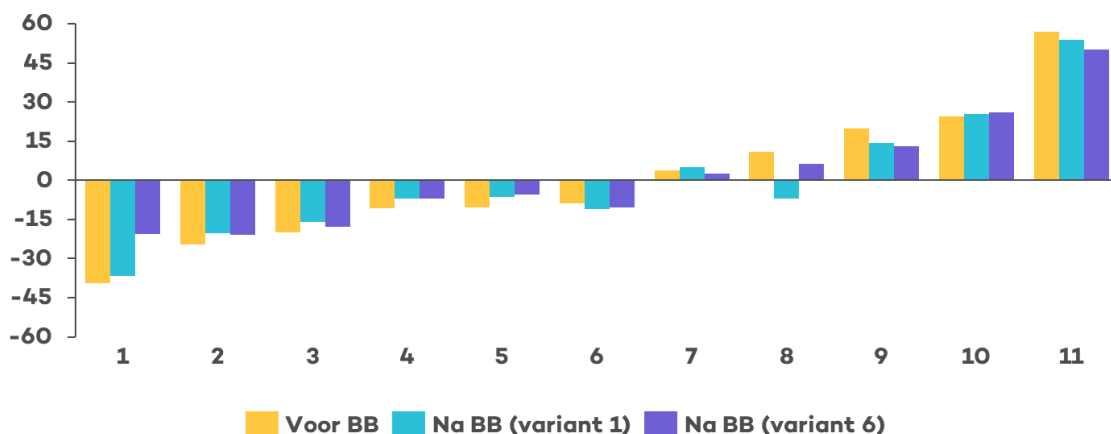

Impact op concerns

Op concernniveau heeft de overstappersregeling een licht nivellerende werking en ligt de impact tussen €-18 en €4 bij variant 1 en tussen €-7 en €19 bij variant 6. In Figuur 4.5 staan de resultaten voor en na toepassing van de overstappersregeling per concern weergegeven, gesorteerd naar het resultaat voor toepassing van de regeling. Het verschil tussen de eenzijdige correctie (variant 1) en tweezijdige correctie (variant 6) is dat het concern met het meest negatieve resultaat een sterke compensatie krijgt. Bij de overige concerns is het resultaatverschil tussen beide varianten beperkt. In de bijlage staat in Tabel 8.4 Tabel 8.2 een overzicht van alle varianten.

Figuur 4.5: resultaat voor en na overstappersregeling voor concerns

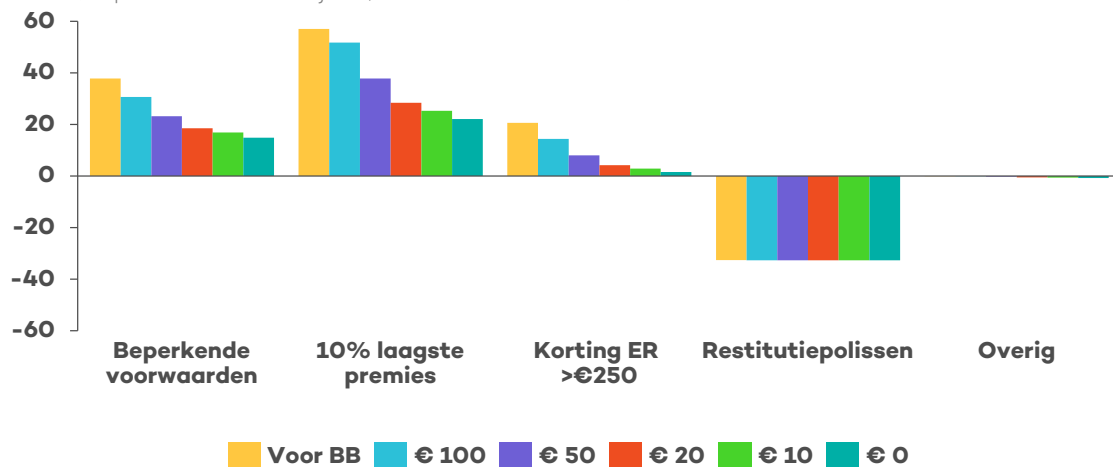
(€ per verzekerdenjaar, drempelbedrag €10, nacalc. 100%)

4.3 Impact van het drempelbedrag

In de simulatie zijn de varianten doorgerekend met 5 drempelbedragen: €0, €10, €20, €50 en €100. Zoals is te verwachten neemt de impact van de overstap-persregeling toe naarmate het drempelbedrag lager is. Om dit te illustreren is het selectie-effect zonder drempelbedrag en voor de vijf drempelbedragen naast elkaar gezet. Hier is ervoor gekozen om variant 1 en variant 6 uit te lichten, in bijlage 8.4 staan de resultaten voor alle varianten in tabelvorm.

Figuur 4.6: impact van het drempelbedrag op het selectie-effect bij variant 1
(€ per verzekerdenjaar, nacalculatie 100%)

Figuur 4.7: impact van het drempelbedrag op het selectie-effect bij variant 6
(€ per verzekerdenjaar, nacalculatie 100%)

In Figuur 4.6 en Figuur 4.7 is te zien dat naarmate het drempelbedrag lager wordt, de impact op het selectie-effect toeneemt. Er is geen verschil tussen variant 1 (enkelzijdig met overstap op polisniveau) en variant 6 (tweezijdig met overstap op concernniveau), behalve voor de restitutiepolis: alleen bij de tweezijdige variant wordt het selectie-effect voor restitutiepolissen kleiner.

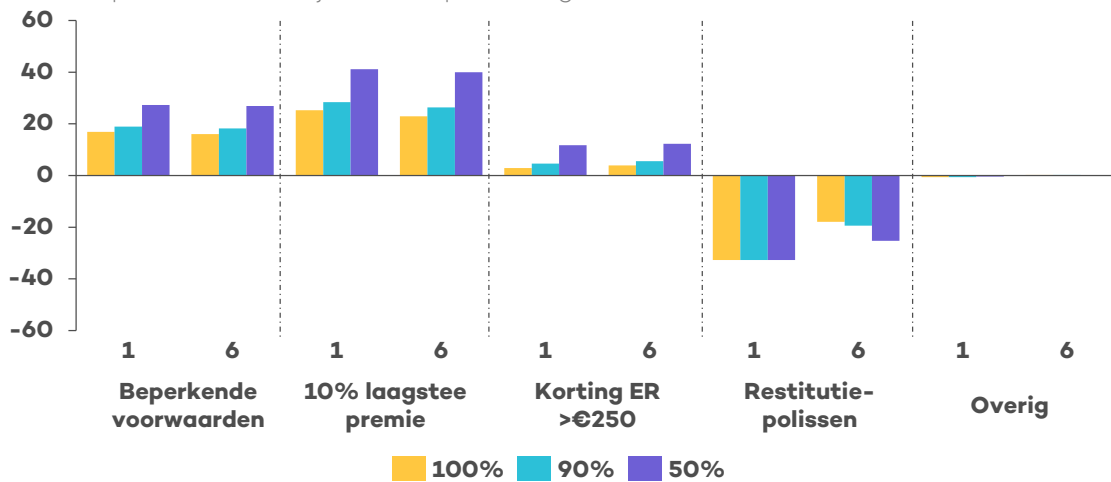
Voor alle varianten tussen variant 1 en variant 6 geldt een zeer vergelijkbaar beeld. Dat betekent dat er bij de keuze voor het drempelbedrag geen rekening gehouden hoeft te worden met de gekozen variant.

4.4 Impact van het nacalculatiepercentage

In de simulatie zijn drie nacalculatiepercentages doorgerekend: 100%, 90% en 50%. In Figuur 4.8 zijn de verschillende percentages voor variant 1 (enkelzijdig met overstap op polisniveau) en variant 6 (tweezijdig met overstap op concernniveau) naast elkaar gezet. Hierin is te zien dat het selectie-effect toeneemt naarmate het nacalculatiepercentage afneemt.

Figuur 4.8: impact van het nacalculatiepercentage op het selectie-effect bij variant 1 en 6

(€ per verzekerdenjaar, drempelbedrag €10)

Voor beide varianten is het effect zeer vergelijkbaar, behalve bij de restitutiepolis: daar is alleen bij tweezijdige correctie sprake van een effect.

Voor alle varianten tussen variant 1 en variant 6 geldt een zeer vergelijkbaar beeld. Dat betekent dat er bij de keuze voor het nacalculatiepercentage geen rekening hoeft te worden gehouden met de gekozen variant.

4.5 Verevenende werking

De verevenende werking is uitgedrukt in de gemiddeld gewogen absolute afwijking (GGAA) voor polis, risicodragers en concern. Op individueel niveau is het niet mogelijk om de beoordelingsmaten uit te rekenen, omdat de regeling op het niveau van polissen wordt toegepast. In Tabel 4.1 staan de GGAA's van polissen, risicodragers en concerns zonder de regeling en voor de zes varianten van de regeling.

Tabel 4.1: GGAA van polissen, risicodragers en concerns
(€ per verzekerdenjaar, drempelbedrag €10, nacalc. 100%)

	Zonder	Variant					
		1	2	3	4	5	6
Polis	37,3	32,7	33,7	34,0	28,6	32,0	32,3
Risicodragers	21,6	20,2	20,0	20,1	20,2	20,2	20,2
Concern	18,5	17,3	17,2	17,0	17,5	17,3	17,0

Op alle niveaus is een afname van de GGAA te zien bij de varianten. Het effect is het grootst bij polissen, wat ook logisch is omdat de regeling het resultaat op polisniveau afroemt. De overstap op polisniveau en tweezijdige correctie hebben de grootste impact op de GGAA. Variant 4 voor polissen heeft dan ook de laagste GGAA van €28,60, een verbetering van €8,70. Dat deze verbetering zo sterk is, komt doordat de regeling heel gericht ingrijpt op de zelfselectie van overstappers. Omdat deze zelfselectie niet in het vereveningsmodel is ondervangen, heeft de regeling veel effect op de verevenende werking. Dat effect wordt voor risicodragers en concerns voor een deel uitgemiddeld, waardoor daar het maximale effect respectievelijk €1,60 en €1,50 is. Zie voor het volledige overzicht van de GGAA's voor alle drempelwaarde Tabel 8.10.

4.6 Stabiliteit

Om de stabiliteit te onderzoeken is gekeken naar de werking van de overstappersregeling over meerdere jaren. De resultaten van de OT-jaren 2020, 2021 en 2022 zijn hiervoor met elkaar vergeleken. Er is gekeken naar het aantal overstappers, het resultaat van de overstappers na toepassing van de overstappersregeling en de relatieve verbetering van de richtingscoëfficiënt van de relatie tussen het vereveningsresultaat en de -bijdrage.

Aantal overstappers

In het onderzoek zijn drie niveaus van overstappen onderscheiden: polis, risicodragers en concern. Bij vergelijking van het aantal overstappers voor de OT-jaren 2020, 2021 en 2022 blijkt dat het aantal van 1,7 mln. overstappers op polisniveau

in 2021 hoger ligt dan in zowel 2020 als 2022, waarin sprake was van resp. 1,5 mln. en 1,6 mln. overstappers. Dat komt doordat er een portefeuilleverschuiving is geweest in 2018 (OT2021) die heeft geleid tot een nieuwe modelovereenkomst. Als we kijken naar risicodragers en concerns dan is dit effect niet te zien, omdat daar de bulkmutaties zijn gecorrigeerd⁹. Op risicodragerniveau is het aantal overstappers in 2022 met 1,2 mln. hoger dan in 2020 en 2021 met in beide jaren 1,1 mln. overstappers. Deze cijfers komen overeen met de Vektis Zorgthermometer Verzekerden in Beeld uit 2017, 2018 en 2019. Op concernniveau liggen de aantallen op 1,1 mln. in 2022 en 0,9 mln. in zowel 2020 als 2021.

Om de impact te bepalen van de overstappersregeling is gekeken naar het aantal verzekerden dat (per drempelwaarde) door de regeling gecorrigeerd wordt. In de bijlage staat in Tabel 8.11 een overzicht van het relatieve aantal verzekerden dat voor de drie OT-jaren onder de regeling valt. De percentages zijn over het algemeen zeer vergelijkbaar tussen de jaren. Het jaar 2021 met overstap op polisniveau (variant 1 en 4) vormt hierop een uitzondering. Daar liggen de percentages lager doordat er een groep zonder zelfselectie zorgt voor een matiging van het effect.

Resultaat van overstappers

Het gemiddelde vereveningsresultaat van de overstappers¹⁰ verschilt van jaar tot jaar. Zo is bij een overstap op polisniveau het gemiddelde resultaat per verzekerdenjaar in 2020 €-4, in 2021 €-15 en in 2022 €-21. Op risicodragerniveau zijn deze resultaten €14, €-13 en €2 en op concernniveau €11, €-14 en €4. Het gemiddelde resultaat wordt sterk bepaald door de verhouding van gezonde en ongezonde overstappers. Op basis van deze cijfers lijkt het erop dat er in 2020 relatief wat minder ongezonde verzekerden zijn overgestapt en (kijkend naar overstap op risicodragers- en concernniveau) in 2021 juist wat meer.

In Tabel 8.12 staat een overzicht van de vereveningsresultaten van overstappers na toepassing van de overstappersregeling. Hierin zijn de hierboven genoemde verschillen ook terug te zien. Bij de eenzijdige varianten (1 t/m 3) blijven er verschillen tussen de jaren bestaan. Bij de tweezijdige varianten (4 t/m 6) verdwijnen de verschillen naarmate de drempelwaarde lager wordt. In alle jaren komt het resultaat van overstappers als groep dichtbij €0 te liggen, variërend van €-1 tot €1 tussen de OT-jaren. Ondanks een verschillend vertrekpunt leiden de tweezijdige varianten bij lage drempelwaarde tot een zeer vergelijkbaar resultaat. Het verschil tussen de jaren bij de eenzijdige varianten zal overigens zeer waarschijnlijk ook verklaard worden door de ongezonde overstap (die bij deze varianten niet gecorrigeerd wordt). Het is dus niet zo dat de stabiliteit van de tweezijdige varianten beter is.

⁹ Als (bijna) alle verzekerden van een risicodragers over zijn gegaan naar een andere risicodragers, dan zijn deze verzekerden niet aangemerkt als overstappers (hieronder vallen ook gewijzigde uzovi-codes)

¹⁰ Voor alle jaren is het resultaat gecorrigeerd voor bevallingen via gevalsnormering

Impact op de richtingscoëfficiënt

Zoals uit de vorige sectie naar voren kwam, zijn er bij het resultaat van de overstappers duidelijke verschillen tussen de jaren te zien. Dat verschil is er ook tussen de richtingscoëfficiënten van de relatie tussen vereveningsresultaat en -bijdrage voor de gezondste polissen. In 2020 is deze $-0,058$, in 2021 $-0,091$ en in 2022 $-0,085$.

In Tabel 8.13 staat een overzicht van de impact van de overstappersregeling op de richtingscoëfficiënten per drempelwaarde voor de verschillende jaren. Hierbij valt op dat de impact in 2020 het grootst is, ondanks dat de richtingscoëfficiënt hier zonder de regeling het laagst is. Dit is bij alle drempelwaarden terug te zien. Kijkend naar bijvoorbeeld variant 4 met een drempelwaarde van €0 (waar de impact voor alle jaren het grootst is) ligt het percentage van 2020 op 67% verbetering ten opzichte van 46% en 45% voor respectievelijk 2021 en 2022. Dit duidt er mogelijk op dat ook de gezondste polissen profiteren van een lager aandeel van ongezonde overstappers waardoor de correctie voor gezonde overstappers een relatief grote impact heeft.

4.7 Vergelijking met vaststelling ZIN-gegevens

De resultaten in dit rapport zijn gebaseerd op OT-bestanden. Omdat deze bestanden een inschatting geven van de situatie op basis van gegevens van drie jaar eerder, kunnen er verschillen in de uitkomsten met de werkelijke situatie ontstaan. Om te bepalen wat het effect hiervan is, is een vergelijking gemaakt tussen OT 2019 en ZIN 2019. Er is voor 2019 gekozen omdat OT 2019 het minst recente OT-bestand van het onderzoek is en 2019 het meest recente jaar is waarvoor een goede indicatie van het werkelijke resultaat gegeven kan worden¹¹.

Vaststelling ZIN-resultaat

Voor de vaststelling van het resultaat van ZIN is gebruik gemaakt van het voorlopige KPV-bestand van 2021 en de eerste tussentijdse verzekerenbepaling van 2019. De bijbehorende bijdrage is vastgesteld met de normbedragen uit de eerste voorlopige vaststelling van 2019. Voor het bepalen van het resultaat is de bijdrage op macroniveau geschaald naar de totale kosten. Voor zowel somatisch als GGZ is dit een correctie van ongeveer -3% . Daarmee is het macroresultaat dus gelijk nul, net zoals bij de OT het geval is. Omdat er geen resultaatgegevens van het eigen risico bij ZIN bekend zijn, is alleen het resultaat van het totaal van somatisch en GGZ in de twee bestanden met elkaar vergeleken.

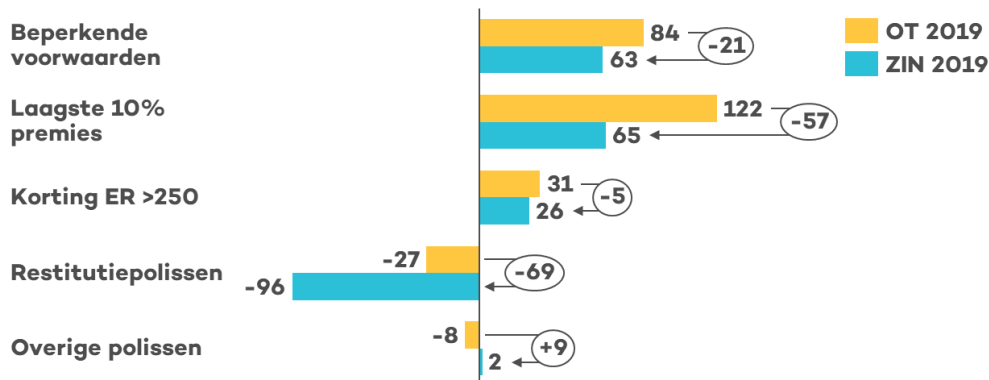
¹¹ De definitieve vaststelling van 2019 volgt in 2023

Resultaat per polistype

In Figuur 4.9 zijn de resultaten van beide bronnen voor de verschillende type polissen met elkaar vergeleken (voor de resultaten van de OT is gerekend met het originele resultaat, dus zonder correctie voor bevallingen). In de figuur is te zien dat het werkelijke resultaat minder positief is dan in de OT is ingeschat bij beperkende voorwaarden, de laagste 10% premies en polissen met een korting van het eigen risico van meer €250. Vooral bij polissen met de 10% laagste premies is het verschil groot. Wat verder opvalt is dat restitutiepolissen een veel slechter resultaat behalen dan in de OT is ingeschat. Een deel van de verklaring voor dit effect is dat in de OT inkoop-effecten deels worden geneutraliseerd door mediane tarieven voor ziekenhuis- en GGZ-dbc's te hanteren. In werkelijkheid liggen de tarieven bij restitutiepolissen zeer waarschijnlijk veel hoger. Omgekeerd ligt het resultaat van de overige polissen in werkelijkheid (met ruim 10 mln. verzekerden-jaren) een stuk hoger. Ook daar kunnen de inkoop-effecten een verklaring voor het verschil zijn, omdat de overige polissen voor het grootste deel natura- en voor een klein deel combinatiepolissen zijn. Een ander deel van de verklaring voor de verschillen tussen OT en ZIN bij de polistypes is dat het aantal verzekerden voor sommige types sterk is gewijzigd. Zo is het aantal verzekerden bij polissen met beperkende voorwaarden met 50% toegenomen en bij de 10% laagste premies en polissen met een korting op het eigen risico van meer dan €250 met 27% afgenomen. Bij de restitutiepolissen is de afname 16%. Bij de overige polissen is het aantal nagenoeg gelijk gebleven, terwijl de gehele populatie met 2% is gegroeid.

Figuur 4.9: vereveningsresultaat van OT 2019 vergeleken met werkelijke resultaten op basis van ZIN-gegevens 2019 per polistype

(€ per verzekerdenjaar, totaal van somatisch en GGZ-model)

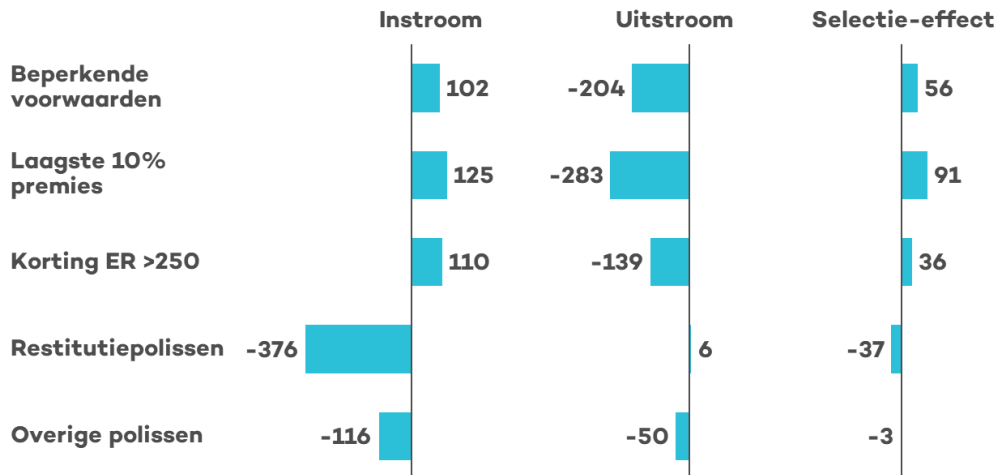
Selectie-effect

Een belangrijke conclusie op basis van de OT-analyse is dat er een selectie-effect optreedt wat het resultaat van sommige polistypes sterk beïnvloedt. In Figuur 4.10 is het selectie-effect op de overstapmarkt op basis van ZIN 2019 weergegeven. Hierin is te zien dat net als bij de OT-analyse bij de eerste drie polistypes een sterk positief effect en bij de restitutiepolissen een sterk negatief effect is. Deze getallen liggen in dezelfde orde van grootte als bij de OT (zie Tabel

8.1). Merk hierbij op dat bij de OT-analyse een correctie voor bevallingen is gemaakt, wat bij de ZIN-resultaten niet het geval is.

Figuur 4.10: resultaat van instroom en uitstroom inclusief het selectie-effect op basis van ZIN-gegevens 2019 per polistype

(€ per verzekerdenjaar, totaal van somatisch en GGZ-model)

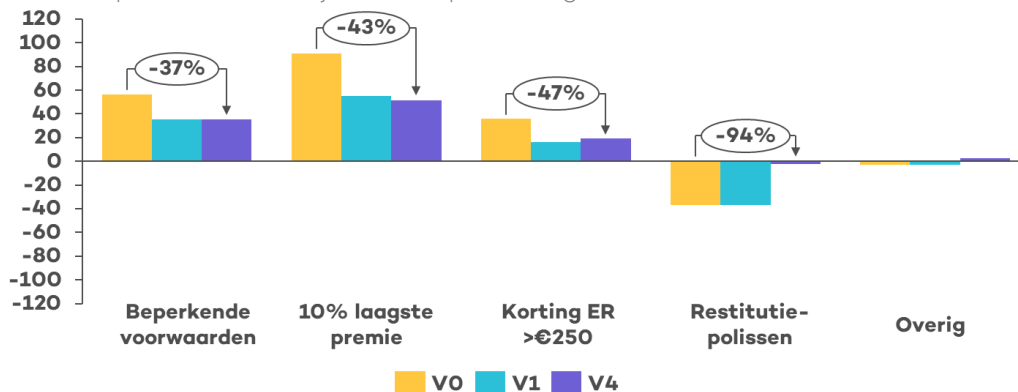

Impact van de overstappersregeling

Het toepassen van de overstappersregeling op de ZIN-resultaten heeft ook een zeer vergelijkbaar effect op het selectie-effect, hoewel de afname wat gematigder is dan bij de OT. In Figuur 4.11 is te zien dat de afname varieert van 37% tot 47% voor de polissen met een positief resultaat en 94% is bij restitutiepolissen bij toepassing van variant 4. In Figuur 4.1 is te zien dat deze percentages bij de OT-analyse (2022) wat hoger liggen, namelijk tussen 55% en 71% voor de polissen met een positief resultaat en 80% voor restitutiepolissen. Dat verschil wordt vermoedelijk verklaard doordat de resultaten bij ZIN voor zowel de polissen met een positief resultaat minder positief zijn (lager potentieel) en de restitutiepolis meer negatief is (hoger potentieel) dan in de OT-analyse.

Figuur 4.11: selectie-effect voor en na toepassing van variant 1 en 4 van de overstappersregeling per polistype

(€ per verzekerdenjaar, drempelbedrag €10, nacalculatie 100%)

4.8 Verschillen tussen modellen

In deze paragraaf beschrijven we in hoeverre impact van de overstappersregeling op het totaal van de drie modellen (somatisch, GGZ & eigen risico) afwijkt van de impact van de overstappersregeling op alleen het somatische model of het somatische en eigenrisicomodel (zie Tabel 4.2).

Inhoudelijk heeft het sterk de voorkeur om de overstappersregeling op het totale resultaat van de drie modellen uit te voeren. Voor de uitvoering en juridische haalbaarheid is het echter mogelijk wenselijk of noodzakelijk om de afrekening op slechts één model uit te voeren. Ook is er een goede mogelijkheid dat er vanwege de invoering van de ZPM in navolging op het huidige jaar wederom een (klassieke) ex-postbandbreedteregeling wordt toegepast op de resultaten van het GGZ-model. In dat geval is mogelijk een overstappersregeling op de GGZ ongewenst.

Door de overstappersregeling niet op het resultaat van alle drie de modellen gezamenlijk toe te passen, maar op slechts één (SOM) of twee (SOM & ER) ontstaan verschuivingen in het resultaat op polis-, risicodrager- en concernniveau. Tabel 4.2 toont de maximale afwijking en de standaarddeviatie op de afwijking voor alle varianten. De impact wordt logischerwijs lager naarmate we op een hoger niveau de afwijking bekijken, omdat verschillen worden uitgemiddeld. Wat verder opvalt is dat een tweezijdige correctie (varianten 4 t/m 6) meer impact heeft dan een eenzijdige correctie (varianten 1 t/m 3).

Voor specifieke polissen heeft een afrekening op slechts één of twee modellen zeer grote impact oplopend tot ca. €80 per verzekerdenjaar bij variant 4. Ook het al dan niet meenemen van het eigenrisicomodel heeft behoorlijke impact op specifieke polissen, getuige de sterke daling van de impact bij variant 1.

Op risicodrager- en concernniveau daalt de impact aanzienlijk. Voor de eenzijdige correctie (variant 1 t/m 3) beperkt de impact zich tot maximaal €3,5 per verzekerdenjaar. Bij een tweezijdige correctie stijgt deze impact tot €7,7 per verzekerdenjaar voor variant 4.

Over het algemeen leidt afrekening op alleen het somatische model tot een grotere afwijking op specifieke polissen en risicodragers dan afrekening op somatisch gecombineerd met eigen risico. Op concernniveau echter reproduceert afrekening o.b.v. alleen het somatische model de resultaten van het totaal van alle drie modellen goed.

Concluderend heeft afrekening op het totaal resultaat van drie modellen de voorkeur. Als het juridisch of uitvoeringstechnisch noodzakelijk is, kan er worden afgeweken van deze aanpak zonder dat de relatieve posities van verzekeraars op risicodrager- of concernniveau sterk veranderen.

Tabel 4.2: Impact van toepassing van de overstappersregeling op het vereveningsresultaat van alleen het somatische model (SOM) of het somatische en eigen risicomodel (SOM + ER) t.o.v. het totaal van alle drie de modellen in termen van maximale absolute afwijking en de standaarddeviatie van de afwijking op polis, risicodragers en concernniveau

(€ per verzekerdenjaren, OT-2022)

		Polis		Risicodragers		Concern	
		SOM	SOM + ER	SOM	SOM + ER	SOM	SOM + ER
Maximale afwijking	V1	35,8	16,8	3,1	1,9	1,8	1,9
	V2	12,5	12,6	3,2	2,0	1,6	2,0
	V3	12,4	12,1	3,4	2,0	1,7	2,0
	V4	78,4	76,8	5,0	7,7	4,9	7,7
	V5	21,0	18,6	5,1	4,1	3,1	4,0
	V6	20,8	18,4	5,4	4,6	3,3	4,0
Standaard deviatie	V1	6,0	4,0	0,9	0,8	0,8	1,0
	V2	2,5	2,9	0,9	0,8	0,9	1,0
	V3	2,1	2,2	0,9	0,8	0,9	1,0
	V4	14,2	12,7	2,3	2,3	2,1	2,9
	V5	5,2	4,9	2,0	1,7	1,6	1,8
	V6	4,8	4,5	1,9	1,7	1,6	1,8

4.9 Meerjarige overstappers

Het positieve en negatieve resultaat van overstappers is in het jaar na overstap het grootst, maar ook in de jaren daarna blijft het resultaat relatief groot. Om de effectiviteit van de maatregel te vergroten, zou de overstappersregeling met overstappers in jaar t uitgebreid kunnen worden met verzekerden die in t-1 en/of t-2 zijn overgestapt naar de huidige polis (de polis van jaar t). In dat geval wordt dus ook het resultaat op deze groep verzekerden gemaximaliseerd.

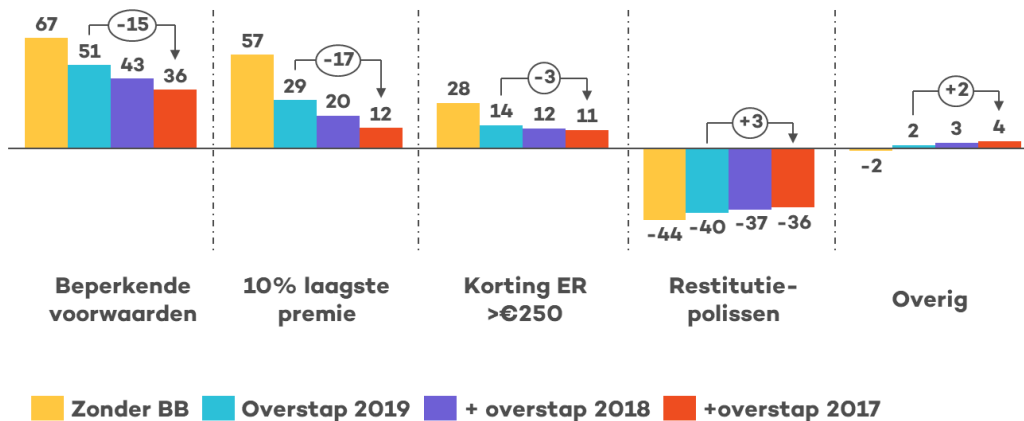
Deze meerjarige variant is doorgerekend met een aparte correctie voor iedere jaarlaag. Daarmee wordt voorkomen dat de resultaten van eerdere jaren het resultaat van het meest recente jaar uitmiddelen. Voor deze analyse zijn de resultaten van OT-2022 (met verzekeringsjaar 2019) gebruikt en zijn de overstappers van 2017, 2018 en 2019 vastgesteld. Alleen de meest recente overstap naar de polis in jaar t is meegenomen. Dus als een verzekerde in 2017 voor een polis heeft gekozen en daarna niet meer is gewijzigd, dan geldt deze verzekerden als een overstapper in t-2. Als een verzekerde daarna opnieuw is overgestapt, dan geldt 2017 dus niet als een overstapjaar. Op deze manier ontstaan drie groepen van overstappers: overstap in t-2, overstap in t-1 en overstap in t. Deze laatste groep is gelijk aan de groep overstappers van de varianten die in de voorgaande

paragrafen is doorgerekend. Voor elk van deze groepen is de regeling afzonderlijk toegepast. Dat betekent dat het gemiddelde resultaat van alle overstappers in t-2 is berekend en vervolgens is beperkt tot de drempelwaarde. Alles buiten de drempelwaarde is de herverdelingsmassa (na correctie voor het nacalculatiepercentage). Datzelfde is gedaan voor de groep van t-1 en t wat leidt tot een gezamenlijke herverdelingsmassa.

Door de regeling per jaarlaag toe te passen, is het inzichtelijk wat het verschil in resultaat is tussen 1, 2 en 3 jaarlagen. In Figuur 4.12 is het resultaat per polistype na toepassing van de overstappersregeling voor de drie overstapjaren naast elkaar gezet. Hierbij is er steeds sprake van een cumulatief effect: de resultaten van 2018 zijn een optelling van 2019 en 2018 en de resultaten van 2017 zijn een optelling van 2019, 2018 en 2017.

Figuur 4.12: Resultaat na meerjarige overstappersregeling (variant 1) voor overstap in 2019, 2019 + 2018 en 2019 + 2018 + 2017

(€ per verzekerdenjaar, resultaat OT-2022, drempel €10, nacalc. 100%)

In bovenstaande figuur is de doorrekening gemaakt voor variant 1. In de bijlage staat in Tabel 8.14 een overzicht van de resultaatsimpact van alle varianten. De impact van het toevoegen van de extra jaren is zeer vergelijkbaar tussen de varianten (en dus met bovenstaande figuur). Alleen bij de tweezijdige varianten (4 t/m 6) is de resultaatstoename bij de restitutiepólissen bij overstap 2018 €5 hoger en bij overstap 2017 nog eens €3 hoger (cumulatief over 2 jaren dus €8).

Het toevoegen van extra overstapjaren heeft een verdere nivellerende werking. Vooral bij de polissen met zeer positieve resultaat neemt het resultaat nog verder af (met €15 tot €17). Bij de restitutiepólissen neemt ook het negatieve resultaat af met €11 (bij tweezijdige correctie). Ondanks deze verbetering van het effect blijven de positieve en negatieve resultaatposities behouden, waarschijnlijk doordat het uitstroomeffect niet verandert door de overstappersregeling. Dat betekent dus ook dat de meerjarigheid niet leidt tot het omslaan van de resultaatposities (van positief naar negatief bijvoorbeeld). De vraag is wel in hoeverre deze variant wenselijk en juridisch haalbaar is. Het neigt naar het veranderen van de regels tijdens het spel als ook historische overstappers worden betrokken in de overstappersregeling.

5 Scenarioanalyse

In hoofdstuk 3 en 4 zijn de varianten voor de vormgeving van de overstappersregeling in kaart gebracht. Daarbij is steeds gekeken naar de effecten van de verschillende keuzes binnen de variant. Aanvullend daarop is het belangrijk om te kijken welke marktdynamiek ontstaat bij de invoering van de overstappersregeling. Omdat niet is te voorspellen welke dynamiek ontstaat, beschouwen we in dit hoofdstuk drie scenario's die kunnen optreden. Per scenario is beschreven waarom het scenario in werking zou kunnen treden en wat het scenario betekent voor het gelijke speelveld en de te kiezen variant.

5.1 Scenario 1: meer marktdynamiek

In dit scenario is het uitgangspunt dat er een sterkere focus op gezonde verzekerden komt. Om dit te bereiken worden nieuwe polissen aangeboden die nog sterker op gezonde verzekerden zijn afgestemd. Onder dit scenario vallen ook eventuele nieuwe toetreders die nieuwe polissen aanbieden.

Wat betekent dit scenario in de praktijk?

De voorwaarden van deze nieuwe polissen zijn beperkender dan de huidige voorwaarden. Hierdoor wordt de markt voor verzekerden die kiezen voor een polis met beperkende voorwaarden kleiner. De verwachting is dat het positieve resultaat voor deze groep hoger ligt, omdat er een nog specifiekere groep wordt aangesproken. De premie voor deze polissen is dan lager dan van de bestaande polissen met beperkende voorwaarden; door de afname van gunstige instroom bij deze bestaande polissen, zal de premie van deze polissen gaan stijgen.

Waarom zouden verzekeraars dit gedrag vertonen?

Ondanks een sterke afname van het resultaat in de jaren na de overstap, wordt na drie jaar nog steeds een relatief gunstig resultaat behaald. Als de groep met nieuwe polissen nog specifiekere wordt geselecteerd dan in de huidige situatie, dan is het resultaat voor deze groep nog gunstiger. Een verzekeraar compenseert dan het lagere resultaat in het eerste jaar met het resultaat van de navolgende jaren mits deze niet weer overstapt.

Wat is het effect op het (on)gelijke speelveld?

Het versterken van de marktdynamiek rond gezonde verzekerden is vanuit maatschappelijk perspectief een ongewenste ontwikkeling. Verzekeraars zullen daarom terughoudend zijn om voor deze aanpak te kiezen. Aan de andere kant is er het *prisoner's dilemma* waardoor verzekeraars min of meer gedwongen worden om hierin mee te gaan. Dit scenario is vooral voor grotere verzekeraars interessant. Zij hebben meer middelen en ervaring met het ontwikkelen van nieuwe

producten en kunnen meer risico's accepteren. Het speelveld wordt dus ongelijker als nieuwe polissen niet ontmoedigd worden.

Wat betekent dit voor de overstappersregeling?

- ♦ In dit scenario kunnen overstappers het beste op het niveau van polissen worden gedefinieerd. Als dat namelijk niet gebeurt, dan is de overcompensatie van een nieuwe polis met beperkender voorwaarden voor de verzekeraars groter. Dat komt doordat verzekerden die binnen de risicodrager of het concern doorstromen naar de nieuwe polis, niet als overstapper worden aangemerkt en de overstappersregeling dus niet van toepassing is.
- ♦ Dit scenario vraagt om een aanvullende voorwaarde voor nieuwe polissen als er als niveau van overstapper voor risicodrager of concern wordt gekozen. Bijvoorbeeld dat nieuwe polissen altijd onder de overstappersregeling vallen.
- ♦ De keuze voor eenzijdige of tweezijdige correctie heeft beperkt invloed, in beide gevallen worden de resultaten van (zeer) gunstige risico's beperkt.

5.2 Scenario 2: behoud van marktdynamiek

In dit scenario is het uitgangspunt dat de huidige producten en premies ongeveer gelijk blijven.

Wat betekent dit scenario in de praktijk?

Doordat resultaten van de polissen met een gemiddelde overcompensatie door de overstappersregeling worden afgeroomd, zal de premieafstand ten opzichte van andere polissen afnemen. De huidige overstapmarkt blijft ongeveer gelijk, hoewel de overstapprikkel door de verminderde premieafstand kleiner wordt. De premiekorting die wordt gegeven bij de keuze voor vrijwillig eigen risico kan voor verzekeraars belangrijker worden om zich met de huidige producten meer te richten op gezonde verzekerden.

Waarom zouden verzekeraars dit gedrag vertonen?

Ondanks de afname van het resultaat door de overstappersregeling in het eerste jaar, blijven gezonde verzekerden in de jaren daarna een aantrekkelijke groep. Uit het onderzoek naar het resultaat van verzekeraars en polissen (WOR 1074) blijkt dat 76% van de overstappers niet opnieuw overstapt in het volgende jaar. De overcompensatie van overstappers wordt snel kleiner na het eerste jaar, maar verdwijnt niet¹².

¹² Uit WOR 1074 blijkt dat na 1 jaar ongeveer 50% is overgebleven en na 2 jaar nog 32%

Wat is het effect op het (on)gelijke speelveld?

Doordat de over- en ondercompensatie voor een aantal polissen afneemt, wordt het verschil tussen polissen – en naar verwachting ook tussen verzekeraars – kleiner. Omdat daarmee voorspelbare winsten en verliezen kleiner worden, is er sprake van een gelijk speelveld. Merk op dat hierbij het uitgangspunt in dit scenario is dat de overstapmarkt ongeveer gelijk blijft van belang is.

Wat betekent dit voor de overstappersregeling?

Als de markt ongeveer gelijk blijft, zijn er geen nadelige neveneffecten aan de regeling, ongeacht de gekozen variant. Het doel van de regeling is om de resultaatverschillen tussen polissen als gevolg van overstappers te verkleinen. Dat wordt bereikt zonder dat ongewenst gedrag wordt uitgelokt.

5.3 Scenario 3: minder marktdynamiek

In dit scenario is het uitgangspunt dat er een sterke focus op behoud van verzekerden komt. Omdat blijven aantrekkelijker wordt gemaakt, zullen minder mensen overstappen.

Wat betekent dit scenario in de praktijk?

Sturen op behoud van verzekerden leidt tot een minder divers polisaanbod en de premieafstand tussen polissen wordt naar verwachting kleiner. Verzekeraars zullen maatregelen inzetten die blijvers belonen. Bijvoorbeeld door de korting voor het vrijwillig eigen risico te verhogen als een verzekerde blijft om zo te voorkomen dat verzekerden overstappen¹³. Ook als een overstapper op het niveau van risicodragers of concern wordt vastgesteld, zullen verzekeraars naar mogelijkheden zoeken om de verzekerde binnen de eigen organisatie over te laten stappen. Voor de regeling worden ze dan als blijvers gezien.

Waarom zouden verzekeraars dit gedrag vertonen?

Omdat het resultaat van overstappers wordt ingeperkt, is sturen op behoud van verzekerden lonender. Het is gunstiger om een verzekerde die in de huidige markt zou overstappen naar een polis met beperkende voorwaarden te behouden dan deze via een polis met beperkende voorwaarden aan te trekken.

Wat is het effect op het (on)gelijke speelveld?

Sturen op behoud leidt ertoe dat er minder overstapbewegingen zijn van gunstige risico's, omdat behoud gericht zal zijn op deze groep. Dat betekent dat verzekeraars die op dit moment een oververtegenwoordiging van gunstige risico's hebben, profiteren van een situatie met minder marktdynamiek. Aan de andere kant zal de overstapmarkt voor minder gunstige risico's ongeveer gelijk blijven. Het

¹³ Artikel 20, lid 3 Zvw: de korting mag afhangen van: a. de omvang van het voor de verzekerde gekozen vrijwillig eigen risico; b. het aantal kalenderjaren waarvoor een vrijwillig eigen risico voor de verzekerde gegolden heeft.

uitstroomvoordeel en het instroomnadeel blijft voor deze groep bestaan. Dit laatste geldt met name voor restitutiepolissen. Bij overige polissen is het selectie-effect in de huidige markt ongeveer gelijk aan nul. Als de gunstige risico's minder vaak overstappen, ontstaat voor deze polissen mogelijk een negatief selectie-effect. Als het deze polissen lukt om gunstige risico's te behouden, compenseert dat (voor een deel) de afgenomen instroom door verminderde overstapbewegingen.

Wat betekent dit voor de overstappersregeling?

- ◆ Doordat sturen op behoud vooral gunstige risico's betreft, draait de overstapmarkt vooral om ongunstige risico's. Een tweezijdige correctie heeft in deze situatie daarom de voorkeur.
- ◆ Het niveau waarop de overstap is gedefinieerd heeft beperkt invloed, de reden om te sturen op behoud is onafhankelijk van de gekozen variant. Als de overstap op risicodragers of concern wordt vastgesteld, dan zijn grotere verzekeraars in het voordeel omdat zij in dat geval bij interne overstap niet te maken krijgen met de overstappersregeling.

6 Beoordeling varianten

Om een voorkeurskeuze te kunnen maken uit de verschillende varianten, worden deze in dit hoofdstuk aan de hand van verschillende criteria beoordeeld.

6.1 Samenvatting beoordeling varianten

Het beoordelingskader bestaat uit de volgende criteria: oplossend vermogen, verevenende werking, gelijk speelveld, prikkels tot doelmatigheid, uitvoerbaarheid en robuustheid van de scenario's. In onderstaande paragrafen worden de varianten per criterium beoordeeld. De samenvatting van deze beoordelingen staat in de tabel hieronder.

Tabel 6.1: Samenvatting beoordeling van varianten

De onderwerpen zijn beoordeeld met zeer positief/zeer goed (++), positief/goed (+), neutraal (0), negatief/slecht (-), zeer negatief/zeer slecht (--)

Onderwerp	Enkelzijdig			Tweezijdig		
	Polis	Risicodr.	Concern	Polis	Risicodr.	Concern
	V1	V2	V3	V4	V5	V6
Oplossend vermogen	++	+	+	++	+	+
Verevenende werking	+	+	+	+	+	+
Gelijk speelveld	-	--	--	--	--	--
Prikkel tot doelmatigh.	0	0	0	-	-	-
Uitvoerbaarheid	0	0	0	0	0	0
Robuustheid scenario's	+	0	0	++	0	0
Eindoordeel	+	0	0	+	0	0

Op basis van bovenstaande tabel komt geen uitgesproken voorkeur naar voren. Alle varianten kennen voor- en nadelen, maar varianten 1 en 4 scoren het beste in deze beoordeling. Voor variant 4 komt dat door het oplossend vermogen en de robuustheid in de scenario's, op het gelijk speelveld en de prikkel tot doelmatigheid scoort deze slechter dan variant 1.

In bovenstaande beoordeling is het gelijk speelveld bij alle varianten negatief beoordeeld. Daarbij is alleen gekeken naar de neveneffecten en de gedragingen van verzekeraars die daaruit voort kunnen vloeien. Het gelijk speelveld wordt echter niet alleen maar slechter, maar wordt door de overstappersregeling in het algemeen ook beter. Dat komt doordat verzekeraars met polissen gericht op gezonde verzekerden minder gaan profiteren van instromende verzekerden. Daardoor wordt het speelveld tussen deze verzekeraars en verzekeraars die deze polissen niet (kunnen) aanbieden gelijk. De negatieve beoordelingen in de tabel geven het effect van de varianten aan ten opzichte van dit algemene positieve effect van de overstappersregeling.

6.2 Beoordelingskader

6.2.1 Oplossend vermogen

Het oplossend vermogen wordt gemeten aan de hand van de impact op het selectie-effect, de impact op de relatie tussen resultaat en gezondheid en de nivellerende werking tussen polissen, risicodragers en concerns. Deze resultaten zijn in hoofdstuk 4 beschreven. Voor alle varianten geldt dat zij bijdragen aan het oplossen van het probleem. De precieze mate waarin hangt nog wel af van de keuze van de hoogte van het drempelbedrag en het nacalculatiepercentage.

Impact op het selectie-effect

De impact op het selectie-effect is zowel bij enkelzijdige varianten als tweezijdige varianten als goed beoordeeld, omdat risicoselectie in beide situaties in vergelijkbare mate wordt verminderd. De tweezijdige varianten hebben een nog sterkere nivellerende werking dan de eenzijdige varianten, doordat ook de polissen met een (sterk) negatief resultaat worden gecompenseerd. Bij polissen met beperkende voorwaarden en de polissen met de 10% laagste premies wordt het selectie-effect ongeveer gehalveerd. Bij de polissen met een premiekorting voor het eigen risico van meer dan €250 komt het selectie-effect in de buurt van nul. Bij restitutiepolissen hebben alleen de tweezijdige varianten een effect. Ook hier wordt het negatieve selectie-effect meer dan gehalveerd.

Impact op de relatie van resultaat en gezondheid

Bij alle varianten neemt de relatie tussen het vereveningsresultaat en de -bijdrage in behoorlijke mate af. De varianten met opstap op polisniveau laten het grootste effect zien en ook de tweezijdige varianten scoren beter dan de eenzijdige varianten. Er is dan ook te zien dat variant 4 de grootste impact heeft met een afname van 45% in de relatie bij de gezondste polissen.

Impact op het resultaat

Op zowel polis-, risicodragers- als concernniveau is er sprake van een nivellerende werking. Op polisniveau zijn de verschillen het grootst, oplopend tot een afname van €34. Bij risicodragers is de afname maximaal €27 en bij concern €18¹⁴. De impact op het resultaat van risicodragers en concerns is over het algemeen klein. Dat komt onder andere doordat op 42% van de polissen een resultaat boven het drempelbedrag van €10 wordt behaald bij een overstap gedefinieerd op polisniveau. Bij een overstap gedefinieerd op risicodragerniveau is dat 41% en op concernniveau 37%. Bij de meeste polissen wordt het resultaat van de overstappers dus niet afgeroomd bij een drempelbedrag van €10.

¹⁴ Deze getallen zijn gebaseerd op een drempelbedrag van €10 en een nacalculatiepercentage van 100%

Conclusie

De afname van het selectie-effect en de relatie tussen resultaat en gezondheid vormen de beste indicatoren voor de mate waarin het probleem van de resultaatverschillen tussen polissen als gevolg van overstappers wordt opgelost. Voor de meest positieve polissen is er een halvering van het selectie-effect. Dat geldt bij de tweezijdige varianten ook voor de restitutiepolis. Het resterende selectie-effect is relatief groot, doordat het selectie-effect niet beïnvloed wordt door het afromende effect van de overstappersregeling op het resultaat voor uitstromers. De relatie tussen resultaat en gezondheid neemt bij alle varianten af, oplopend tot 45% bij tweezijdige correctie op polisniveau.

Dat de impact op het resultaat van risicodragers en concerns beperkt is, geeft aan dat de invoering van de overstappersregeling geen problematische financiële consequenties voor verzekeraars heeft.

6.2.2 Verevenende werking

In paragraaf 4.5 staan de GGAA's van polissen, risicodragers en concerns. Hieruit blijkt dat de verevenende werking bij polissen het sterkst is, maar ook bij risicodragers en concerns is een verbetering zichtbaar. Voor polissen scoren de tweezijdige varianten beter dan de eenzijdige, bij risicodragers en concerns is nageenog geen verschil. Op basis van deze resultaten is de verevenende werking van de varianten als goed beoordeeld, waarbij variant 4 de beste resultaten behaalt.

6.2.3 Gelijk speelveld

In hoofdstuk 5 staat beschreven wat de uitwerking van de overstappersregeling is op het (on)gelijke speelveld. Vanuit gelijk speelveld bezien is er geen duidelijke voorkeursvariant. Onderstaande staan de voorkeuren voor varianten toegelicht:

- ◆ Als er een prikkel komt om nieuwe polissen te ontwikkelen, dan zijn grote verzekeraars in het voordeel. Zij hebben meer middelen om nieuwe producten te ontwikkelen en kunnen meer risico's accepteren. Het introduceren van nieuwe polissen is bij alle varianten aantrekkelijk, maar het minst bij een overstap die is gedefinieerd op polisniveau. Deze varianten hebben dus de voorkeur vanuit dit perspectief.
- ◆ De variant met overstap op polisniveau en tweezijdige correctie (variant 4) werkt juist weer strategische gedrag in de hand. Verzekeraars kunnen verzekerden intern (administratief) laten overstappen waardoor negatieve resultaten worden gecompenseerd. Vanuit dit perspectief heeft variant 4 dus niet de voorkeur.
- ◆ De overstappersregeling zorgt er ook voor dat voorspelbare (of selecteerbare) winsten en verliezen bij overstappers – die hoofdzakelijk met gezondheidsverschillen samenhangen – kleiner worden. Daardoor is er sprake van een gelijk speelveld bij alle varianten vanuit dit perspectief (en is er dus geen voorkeur).

- ♦ Varianten van de overstappersregeling die ‘sturen op behoud van verzekerden’ stimuleren, zorgen voor een ongelijker speelveld. Dat komt doordat verzekeraars die nu een oververtegenwoordiging van gunstige risico's hebben, meer profiteren van behoud dan anderen. Daarbij is het behoud voor grote verzekeraars makkelijker te realiseren dan voor kleine verzekeraars. Sturen op behoud is het sterkst bij varianten met eenzijdige correctie, omdat een overstapper daardoor een gemaximeerd positief resultaat heeft of een negatief resultaat. Tweezijdige correctie dempt dan in ieder geval het resultaat voor de tweede groep. Varianten met tweezijdige correctie hebben de voorkeur vanuit dit perspectief.
- ♦ Varianten met een tweezijdige correctie zorgen voor een ongelijker speelveld als overstappers op risicodrager- of concernniveau worden gedefinieerd. In Tabel 2.1 is te zien dat de interne doorstroom naar een restitutiepolis veel negatiever is dan de overstap tussen concerns of risicodragers. Dit werkt ook strategisch gedrag in de hand omdat het in deze situatie aantrekkelijk is om restitutieverzekerden naar een andere verzekeraar te laten overstappen (zowel in- als uitstroom). Varianten met overstap gedefinieerd op polisniveau hebben de voorkeur vanuit dit perspectief.

Concluderend kan gesteld worden dat er door de invoering van de overstappersregeling bij alle varianten er een risico is dat het speelveld ongelijker wordt.

6.2.4 Prikkel tot doelmatigheid

De prikkels tot doelmatigheid worden het sterkst geremd bij varianten met tweezijdige correctie. Overstappers met een (groot) negatief resultaat worden gecompenseerd voor kostenvariatie die op polisniveau hoofdzakelijk met gezondheidsverschillen samenhangt, waardoor er voor deze groep boven het drempelbedrag geen prikkel tot kostenbeheersing meer is. Merk op dat inspelen op deze prikkel bij individuele verzekerden lastig is, omdat dit effect van de overstappersregeling alleen optreedt als het gemiddelde voor de totale groep overstappers boven het drempelbedrag uitkomt. Bij eenzijdige correctie blijft de prikkel tot doelmatigheid (grotendeels) behouden.

Door de overstappers op concernniveau te definiëren wordt de mogelijkheid om verzekerden administratief over te laten stappen uitgesloten. Bij tweezijdige correctie is dit effect het grootst. Bij enkelzijdige correctie voorkomt dat ook dat gunstige risico met ongunstige risico's (administratief) worden gemixt om de afroming van gunstige risico's te voorkomen.

Vanuit het perspectief van de prikkels tot doelmatigheid hebben de varianten met eenzijdige correctie de voorkeur.

6.2.5 Uitvoerbaarheid

De overstappersregeling heeft een aantal onderdelen die voor extra activiteiten in de uitvoering zorgen. Het verschil tussen de varianten is klein, omdat voor alle varianten aanvullende informatie noodzakelijk is en het proces moet worden aangepast. De volgende onderwerpen spelen een rol bij de uitvoering:

Onderwerp	Impact op de uitvoering
Definitie modelovereenkomst	Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van bestanden van Vektis. Verzekeraars leveren bij Vektis een pakket- en labelcode waarmee een modelovereenkomst is af te leiden. Deze informatiestroom naar het Zorginstituut moet ingericht worden bij alle varianten vanwege de toepassing van de regeling op polisniveau.
Definitie concern	Er is op dit moment geen formele definitie van een concern. Voor uitvoering van de regeling moet hier een juridisch houdbare definitie van worden opgesteld.
Totaal niveau vertalen naar modellen	De meeste adequate en eenvoudigste oplossing is om de overstappersregeling als een separate afrekening in te zetten. Daarmee intervenueert deze niet met de bestaande processen en is de impact klein als de regeling weer wordt afgeschaft. Voorwaarde is wel dat de er een afrekening op totaalniveau (juridisch) haalbaar is. Als dat niet het geval is, dan is de beste optie om alleen een regeling in te zetten voor het somatische model.
Samenloop met andere modellen	De overstappersregeling komt naast een aantal bestaande regelingen die mogelijk op elkaar inwerken. Dat betekent dat de volgorde mogelijk van belang is. Dit vraagt een aanpassing van het afrekenproces van het Zorginstituut.
Schaling van lumpsumboekingen bij toepassing op polisniveau	In de huidige afrekensystematiek vindt alles plaats op het niveau van risicodrager. Om de regeling op polisniveau uit te voeren moeten de kosten van een polis en de bijdragen naar elkaar geschaald worden. Hiervoor moet een nieuwe systematiek ontwikkeld worden, omdat in de huidige werkwijze de kosten van risicodragers uit de jaarstaten worden overgenomen.

Omdat alle onderdelen in ongeveer gelijke mate spelen bij alle varianten, worden de varianten gelijk beoordeeld. Voor bovenstaande onderwerpen geldt dat deze uitvoerbaar zijn, maar wel voor meer complexiteit zorgen.

6.2.6 Robuustheid in scenario's

In hoofdstuk 5 staan drie marktscenario's beschreven, die zich kunnen voordoen na invoering van de overstappersregeling. We beoordelen hoe robuust de varianten van de overstappersregeling zijn ten aanzien van deze drie scenario's. Meer specifiek hebben we bepaald wat de scenario's betekenen voor de keuze tussen een eenzijdige en tweezijdige correctie en de keuze voor het niveau waarop overstap is gedefinieerd.

Omdat er in scenario 2 sprake is van een gelijkblijvende markt is er dus geen negatieve uitwerking van de overstappersregeling. Daarom wordt scenario 2 voor de varianten niet besproken.

Een- of tweezijdige correctie

In scenario 1 hebben een- en tweezijdige correctie een ongeveer gelijke uitwerking. Als er een sterkere focus op gunstige risico's komt, dan wordt bij beide varianten het resultaat ingeperkt.

In scenario 3 is er een sterke voorkeur voor tweezijdige correctie, omdat behoud gericht is op gunstige risico's. De markt voor ongunstige risico's blijft dan ongewijzigd waardoor restitutiepolissen verder onder druk komen te staan.

Kijkend naar de marktscenario's dan heeft tweezijdige correctie de voorkeur, vanwege het scenario waarin gestuurd wordt op behoud van verzekerden.

Niveau waarop overstap is gedefinieerd

Scenario 1 vraagt om een overstap op polisniveau, omdat nieuwe polissen binnen een risicodrager of concern een nog sterker voordeel hebben.

- ◆ In scenario 3 is het niveau van overstap minder van belang. Wel is het zo dat grotere verzekeraars in het voordeel zijn als het niveau wordt vastgesteld op risicodrager- of concernniveau. In dat geval wordt het resultaat van interne overstappers niet ingeperkt. Grote verzekeraars hebben vanwege hun omvang meer mogelijkheden voor interne overstap.

Met name vanwege de introductie van nieuwe polissen is er een voorkeur voor een variant waarbij een overstapper is gedefinieerd op polisniveau. Maar ook bij sturing op behoud heeft overstap op polisniveau een minder versturende werking.

7 Conclusies & aanbevelingen

7.1 Conclusies

Dit onderzoek richt zich op de beste invulling van een overstappersregeling. Vanuit technisch oogpunt presteert variant 4 (overstap gedefinieerd op polisniveau met correctie van positieve en negatieve resultaten) het beste, maar creëert deze variant een grote prikkel tot ongewenste strategische verzekerdenschuivingen. Alternatieven zijn varianten 6 (overstap gedefinieerd op concernniveau) en 1 (alleen correctie voor positieve resultaten). Beide varianten hebben echter ook nadelen, welke door verschillende partijen verschillend gewogen kunnen worden.

Uit dit onderzoek trekken we de volgende conclusies:

Aanleiding

- ◆ Uit vorig onderzoek (WOR 1074) bleek dat er op polisniveau een sterke relatie bestaat tussen de hoogte van de gemiddelde vereveningsbijdrage (gezondheid) en het resultaat dat op een polis wordt behaald. Voor elke euro minder bijdrage behaalde een polis gemiddeld €0,12 beter resultaat¹⁵.
- ◆ Er ontstaat een selectie-effect doordat verzekerden bij hun keuze voor een nieuwe polis ten opzichte van het vereveningsmodel extra informatie hebben over hun gezondheidssituatie (verzekerden kunnen zelf beter inschatten of ze komend jaar zorg gaan gebruiken of niet). Door met de polisvoorwaarden in te spelen op deze informatie, kiezen verzekerden op grond van hun gezondheid voor een specifieke polis waardoor er verschillen in vereveningsresultaten tussen polissen ontstaan.
- ◆ Het selectie-effect door overstappers neemt af na toepassing van de voorgestelde gevalsnormering voor bevallingen (WOR 1084), maar blijft met een effect van €57 (10% laagste premies) en €-33 (restitutiepolissen) nog steeds duidelijk aanwezig.

Vormgeving overstappersregeling

- ◆ In dit onderzoek is onderzocht of een maatregel op overstappers (de overstappersregeling) een oplossing biedt voor het selectie-effect. Samen met de begeleidingscommissie is de volgende optimale vormgeving vastgesteld:

¹⁵ Dit is het resultaat voor de gezondste polissen zonder correctie voor bevallingen, met een correctie via gevalsnormering gaat het om €0,085

- o Een bandbreedteregeling op het overstapresultaat van polissen ten opzichte van het marktgemiddelde resultaat van de gehele Nederlandse populatie voor de drie RVE-modellen (somatisch, GGZ en eigen risico) gezamenlijk.
- o De resultaten die buiten de bandbreedte vallen worden evenredig herverdeeld over alle premie-equivalenten, zowel overstappers als blijvers.
- o Deze regeling wordt uitgevoerd tussen stap 1 en stap 2 van het flankerend beleid.
- ◆ Verder is in afstemming met de begeleidingscommissie onderzocht
 - o op welk niveau iemand als overstapper wordt aangemerkt (bij overstap tussen modelpolis, risicodragers of concern),
 - o of de bandbreedte alleen positieve resultaten of ook negatieve resultaten moeten afkomen en
 - o wat de ideale drempelwaarde en het nacalculatiepercentage is.

Impact op het probleem (kwantitatieve conclusies)

- ◆ De overstappersregeling heeft (ongeacht de vormgeving) alleen invloed op de instroomkant van het selectie-effect. De uitstroomkant van het selectie-effect blijft zodoende bestaan, waardoor slechts een deel van het probleem wordt weggenomen.
- ◆ De grootste impact op het selectie-effect heeft een overstappersregeling waarbij voor overstappers naar een andere polis zowel positieve als negatieve resultaten worden gecorrigeerd (variant 4) en een drempelwaarde van €0 en 100% nacalculatie wordt gehanteerd. Dit resulteert in:
 - o een afname van 45% in de relatie tussen het resultaat en de mate van gezondheid van een polis (de richtingscoëfficiënt);
 - o een afname van het selectie-effect met 61%-76% voor polissen met voorspelbare positieve resultaten en met 83% voor restitutiepolicen;
 - o een verbetering van de GGAA op polisniveau van 25%, op risicodragerniveau van 6,8% en op concernniveau van 5,1%.
- ◆ De bovengenoemde impact neemt af (m.u.v. GGAA) wanneer er wordt gekozen voor een andere variant, een drempelwaarde hoger dan €0 en/of een nacalculatiepercentage lager dan 100%.

- ◆ De voorspelbare positieve resultaten worden bij alle varianten in relatief vergelijkbare mate gecorrigeerd. De voorspelbare negatieve resultaten bij o.a. restitutiepolicen worden alleen gecorrigeerd wanneer voor een correctie van zowel positieve als negatieve resultaten wordt gekozen (varianten 4 t/m 6).
- ◆ Nog maar ca. 65-75% van de overstappers op polisniveau valt onder de regeling als overstappers op risicodragers- of concernniveau worden aangemerkt (varianten 5 & 6). Hierdoor:
 - wordt de afname van richtingscoëfficiënt beperkt van 45% tot 27%;
 - blijft het selectie-effect voor voorspelbare positieve resultaten ongeveer gelijk, maar daalt de afname van het selectie-effect voor restitutiepolicen sterk van 83% tot 48%;
 - verbetert de GGAA op polisniveau (van 25% naar ca. 14%), maar blijft deze ongeveer gelijk op risicodragersniveau en verbetert deze zelfs iets op concernniveau (van 6,8% naar 8,1%).
- ◆ De groep overstappers heeft door hun poliskeuze gemiddeld genomen meerdere jaren achtereen een voorspelbaar resultaat. Uitbreiding van de overstappersregeling naar verzekerden die zijn overgestapt in jaar t-1 en t-2 leidt zodoende tot een verbetering in de verevenende werking van 39% op polisniveau, 17% op risicodragersniveau en 18% op concernniveau (ten opzichte van resp. 23%, 7% en 5%). Zie Tabel 8.15 in de bijlage voor het volledige overzicht van de meerjarige GGAA's.

Mogelijke neveneffecten

- ◆ Dit onderzoek signaleert strategische verzekerdenverschuivingen door verzekeraars als belangrijkste potentiële negatieve neveneffect van de overstappersregeling. Andere risico's zijn een stagnatie van de overstapmarkt, beperking van de toetreding voor nieuwe verzekeraars en polissen en een prikkel tot ondoelmatige zorginkoop.
- ◆ Het risico op strategische verzekerdenverschuivingen is het hoogst bij variant 4 (met overstappers op polisniveau en correctie van zowel positieve als negatieve resultaten). De prikkel om in dit geval, vanwege de mogelijk substantiële financiële impact, verzekerden met negatieve resultaten (administratief) om te zetten naar een andere polis is groot. Daarbij is strategisch gedrag voor een grote verzekeraar gemakkelijker in te zetten dan voor een kleine verzekeraar, waardoor het speelveld ongelijker wordt.
- ◆ Mogelijke oplossingen voor bovenstaand strategisch gedrag is om:
 - overstappers op concernniveau te definiëren (variant 6), waardoor interne (administratieve) overstap niet meer lonend is.

- o alleen te corrigeren voor positieve resultaten (variant 1), waardoor de prikkel voor het verschuiven van verzekeren met negatieve resultaten afneemt.

Beide alternatieve opties (variant 1 en 6) hebben ook nadelen.

- ◆ Nadelen variant 6 ten opzichte van variant 4:
 - o Door overstappers op een hoger niveau te definiëren ontstaat ongelijkheid onder overstappers. Dit veroorzaakt namelijk de situatie dat wanneer een verzekerde kiest voor een overstap naar een polis met specifieke polisvoorwaarden, deze wel wordt afgeroomd als hij/zij dit doet in combinatie met een overstap naar een andere verzekeraar, maar niet wanneer deze overstap plaatsvindt binnen een verzekeraar. Aangezien het selectie-effect van overstappers binnen verzekeraars op zijn minst gelijk is aan dat van overstappers tussen verzekeraars lijkt dit onwenselijk. Ook houdt het daarmee een overstapmarkt gericht op selectieve polissen in stand, aangezien verzekeraars genoodzaakt zijn polissen gericht op de gezonde interne overstappers te hanteren.
 - o Het oplossend vermogen voor polissen met negatieve resultaten daalt sterk (van 83% naar 48%), doordat de meest negatieve instromers bij restitutiepolissen binnen het concern blijken over te stappen (deze vallen bij variant 6 niet meer onder de regeling). Dit werkt strategisch gedrag in de hand, omdat het in deze situatie aantrekkelijk is om restitutieverzekerden naar een andere verzekeraar te laten overstappen (door bijvoorbeeld geen restitutiepolis meer aan te bieden).
 - o Concern kent geen juridische grondslag. Mogelijk is er een zeer vergelijkbaar alternatief begrip dat wel juridisch houdbaar is. Merk op dat toepassing van dit alternatief tot afwijkingen kan leiden ten opzichte van de resultaten van dit rapport.
- ◆ Nadelen variant 1 ten opzichte van variant 4:
 - o Doordat er niet meer voor negatieve resultaten wordt gecorrigeerd blijft het negatieve overstapeffect voor o.a. restitutiepolissen bestaan. Daardoor wordt dus maar de helft van het probleem aangepakt, aangezien polisvoorwaarden enerzijds goede resultaten aantrekken, maar ook slechte resultaten weren.

Concluderend

- ◆ Alle varianten dragen bij aan het verkleinen van het probleem dat er resultaatverschillen ontstaan door overstappers die samenhang met de gezondheid van de verzekerden. Dat geldt voor zowel de zeer positieve als zeer negatieve instroom.

- ◆ Ook kunnen er bij alle varianten neveneffecten optreden die ongewenst zijn. Deze neveneffecten gaan met name om het gedrag van verzekeraars, maar er ontstaan ook drempels voor nieuwe toetreders of voor de overname van collectieve contracten. De mate waarin strategisch gedrag is in te zetten en drempels ontstaan, verschilt tussen de varianten.
- ◆ De vraag is in hoeverre deze neveneffect opwegen tegen de voordelen die van de overstappersregeling uitgaan. Dat is uiteindelijk een bestuurlijke afweging. Onze verwachting is dat het mogelijk is om een variant te kiezen die in voldoende mate het probleem aanpakt en waarvan de neveneffecten acceptabel zijn.
- ◆ Om het grootste effect te bereiken is (technisch gezien) de beste keuze variant 4 met een drempelwaarde van €0 en 100% nacalculatie.
- ◆ Vanwege het grote risico op strategisch gedrag bij variant 4, is het advies om een andere variant te kiezen.
- ◆ De belangrijkste alternatieven voor variant 4 zijn varianten 1 en 6. Van deze varianten kent variant 6 de meeste en grootste nadelen, waardoor een keuze voor variant 1 het voorkeursalternatief is.
- ◆ Bij variant 1 neemt het selectie-effect voor gezonde polissen in vergelijkbare mate af als bij variant 4 en de relatie tussen resultaat en gezondheid neemt met 32% af (ten opzichte van 45%).
- ◆ Om ruimte te laten voor eventuele inkoopvoordelen kan de drempelwaarde van €0 verhoogd worden en/of het nacalculatiepercentage van 100% verlaagd. Bij een lage drempelwaarde ligt een lager nacalculatiepercentage voor de hand en vice versa. Ons advies is om de drempelwaarde niet hoger dan €20 in te stellen, omdat het oplossende vermogen daarboven te ver afneemt. Ook een nacalculatiepercentage van 50% neemt te veel van het oplossend vermogen weg. Iedere procent onder de 100% laat het oplossend vermogen ook ongeveer met 1% afnemen.

7.2 Aanbevelingen

- ◆ De onderzochte overstappersregeling realiseert slechts een gedeelte van de oplossing voor het overstapprobleem. We adviseren om naast deze maatregel ook andere oplossingsrichtingen te onderzoeken, waarbij de oplossing mogelijk ook buiten de risicoverevening gezocht moeten worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een beperkende maatregelen op het polisaanbod of regulering van de vergelijkingsites.

- ◆ Met de invoering van de overstappersregeling uit dit onderzoek is het volledige probleem rondom overstappers nog niet opgelost. De voorgestelde regeling doet bijvoorbeeld niets aan de voor- en nadelen die door uitstroom ontstaan of aan de voorspelbare winsten of verliezen die overstappers meerdere jaren achter elkaar realiseren. Daarom adviseren we om in komende jaren te onderzoeken of voorspelbare winsten of verliezen voortvloeiend uit de overstapmarkt verder kunnen worden beperkt. Een vorm van gevalsnormering zoals bij bevalling wordt ingezet, zou hiervoor een oplossing kunnen bieden. Bijvoorbeeld door naar specifieke gezondheidskenmerken van jaar t te kijken voor alleen de overstappers.
- ◆ Overstappers behouden hun positieve of negatieve resultaat ook in de jaren na de overstap. Het resultaat van polissen wordt sterk beïnvloed door het voor- of nadeel dat hieruit voortkomt. Wij adviseren daarom te overwegen om de overstappersregeling uit te breiden naar verzekerden die in voorgaande jaren zijn overgestapt. In de praktijk betekent zo'n uitbreiding dat niet alleen de toekomstige overstappers van 2023 onder de regeling vallen, maar ook de overstappers van bijvoorbeeld 2022 en 2021. Als hier niet voor wordt gekozen, dan is onze dringende aanbeveling om in vervolgjaren wel een meerjarige variant in te faseren. Dat voorkomt dat verzekeraars een verlies op polissen in het eerste jaar voor lief nemen, wetende dat vervolgjaren een voorspelbare winst opleveren.
- ◆ Naast inhoudelijke keuzes zijn er ook nog enkele juridische en uitvoeringstechnische hobbels te nemen. We adviseren om zo snel mogelijk inzichtelijk te krijgen of er onneembare barrières zijn, waardoor nog op tijd keuzes bijgesteld kunnen worden voor alternatieven. Hierbij gaat het om:
 - Het gebruik van het totaal resultaat in de afrekening. De minst complexe oplossing is om het mogelijk te maken om risicodragers een overkoepelende afrekening over de drie deelmodellen heen te geven voor de overstappersregeling.
 - Er is geen juridische grondslag voor het begrip concern zoals dat in het onderzoek is gebruikt. Mogelijk is het juridische begrip 'groep' zoals dat bij de Wlz-uitvoerders wordt gebruikt, een alternatief.
 - De aanlevering door verzekeraars van eenduidige informatie over de modelovereenkomst. In het onderzoek is gebruik gemaakt van de vertaling die de NZa heeft opgesteld. Zij geven aan dat er soms mutaties met terugwerkende kracht plaatsvinden, dus dat vraagt aandacht voor de stabiliteit en kwaliteit van de gegevens.
 - De aanlevering van verzekeraars van de opbrengst van het verplicht eigen risico. Deze is vereist om het resultaat om het eigen risico te berekenen en ZIN beschikt niet over deze gegevens.

- ◆ In de huidige definitie van overstappers worden bulkmutaties niet uitgesloten. Hiervan is bijvoorbeeld sprake bij fusies of overnames, maar kunnen ook voortkomen uit een gewijzigde uzovi-code. Een eenvoudig manier om dit effect te verkleinen is het instellen van een drempel om het aantal gelijksoortige mutaties. Als er bijvoorbeeld meer dan een bepaald percentage van de verzekerden (bijv. 30%) dezelfde overgang maken van polis A naar B of van risicodragers A naar B, dan is er (zeer waarschijnlijk) geen sprake van natuurlijk overstapgedrag. Een alternatief is om verzekeraars aan te laten geven wat de reden van mutatie is (bijvoorbeeld overname of een administratieve wijzigingen).

8 Bijlagen

8.1 Technische uitwerking modelovereenkomst

Voor dit onderzoek zijn de polisgegevens van iedere verzekerde door Vektis aangeleverd. Deze aanlevering bestaat uit de volgende datavelden:

- ◆ Uzovi-code risicodragers
- ◆ Uzovi-code volmacht (indien van toepassing)
- ◆ Verzekeringspakketcode en naam
- ◆ Labelcode en naam (subniveau van verzekeringspakket)

De NZa houdt jaarlijks een overzicht bij van alle modelovereenkomsten die verzekeraars gebruiken. Voor de rapportage hierover maakt de NZa een vertaling van de Vektiscoderingen naar modelpolissen. Daarmee is dus inzichtelijk welke modelpolis ten grondslag ligt aan de verzekering van de verzekerden.

In totaal gaat het in OT-2022 (verzekeringjaar 2019) om 59 unieke modelovereenkomsten en 80 unieke pakket/label-combinaties. Dat betekent dat er 21 pakket/label-combinaties meer zijn dan modelovereenkomsten. Voor 8 van deze codes gaat het om hele kleine groepen (<25) zoals opschortingen. Voor de overige 13 codes is er sprake van meerdere labels van een verzekeraar die gebruik maken van dezelfde modelovereenkomst. Als verzekerden zijn overgestapt van een label naar een ander label dat dezelfde modelovereenkomst heeft, dan worden deze niet als overstappers aangemerkt.

Voor 42 modelovereenkomsten is er een 1-op-1 relatie met de pakketcode (er is dan dus geen sprake van meerdere labels). Samengevat is de situatie uitgedrukt in verzekerdenjaren als volgt:

Aantal labels per modelovereenkomst	Aantal verzekerden
1	10,5 mln.
2	1,7 mln.
3	4,9 mln.

8.2 Impact van gevalsnormering bevallingen

Tabel 8.1: Selectie-effect per polistype voor en na de gevalsnormering voor bevallingen (GNB)

(€ per verzekerdenjaar, OT 2022)

Polistype	Voor GNB ¹⁶	Na GNB ¹⁷
Beperkende voorwaarden	53	38
10% laagste premie	93	57
Korting >€250 vrijwillig ER	33	21
Restitutiepolissen	-36	-33
Overig	-3	0

¹⁶ Resultaten komen uit het onderzoek 'Vereveningsresultaat van verzekeraars en polissen' (WOR 1074)

¹⁷ Het onderzoek naar gevalsnormering geboortes loopt nog ten tijde van dit onderzoek. De definitieve regeling kan dus afwijken van ons onderzoek.

8.3 Impact op het resultaat

Tabel 8.2: resultaat per polistype na toepassing overstappersregeling
(€ per verzekerdenjaar, OT 2022, drempel €10, nacalc. 100%)

Polistype	V0	V1	V2	V3	V4	V5	V6
Beperkende voorwaarden	67	51	49	48	44	47	46
Laagste 10% premies	57	29	30	26	23	27	24
Korting ER >250	28	14	12	11	11	12	11
Restitutiepólissen	-44	-40	-41	-41	-20	-29	-29
Overige polissen	-2	2	1	1	-2	-1	-1

Tabel 8.3: resultaat per risicodragër na toepassing overstappersregeling
(€ per verzekerdenjaar, OT 2022, drempel €10, nacalc. 100%)

Risicodragër	V0	V1	V2	V3	V4	V5	V6
1	-89	-85	-86	-86	-68	-66	-69
2	-89	-84	-86	-86	-91	-88	-88
3	-39	-37	-38	-38	-22	-21	-21
4	-38	-33	-35	-35	-38	-36	-37
5	-21	-17	-18	-18	-17	-19	-19
6	-18	-21	-22	-21	-23	-21	-19
7	-16	-12	-13	-13	-16	-14	-14
8	-15	-12	-14	-15	-14	-17	-18
9	-14	-17	-15	-15	-16	-16	-16
10	-11	-7	-7	-8	-6	-7	-7
11	-11	-6	-7	-8	-8	-6	-5
12	-7	-3	-4	-4	-5	-3	-3
13	-3	-3	-2	-2	-2	-3	-4
14	4	5	4	4	0	2	3
15	10	14	13	12	30	32	27
16	11	-7	1	1	-6	6	6
17	12	14	13	12	17	16	15
18	24	22	22	23	21	20	22
19	26	29	29	29	29	28	28
20	36	33	34	33	34	33	33
21	54	50	50	53	44	47	50
22	57	54	53	53	48	50	50
23	61	62	63	63	57	60	61
24	98	73	72	74	66	68	71

Tabel 8.4: resultaat per concern na toepassing overstappersregeling
(€ per verzekerdenjaar, OT 2022, drempel €10, nacalc. 100%)

Concern	V0	V1	V2	V3	V4	V5	V6
1	-39	-37	-38	-38	-22	-21	-21
2	-25	-20	-21	-22	-20	-21	-21
3	-20	-16	-17	-17	-20	-18	-18
4	-11	-7	-7	-8	-6	-7	-7
5	-11	-6	-7	-8	-8	-6	-5
6	-9	-11	-10	-9	-11	-11	-10
7	4	5	4	4	0	2	3
8	11	-7	1	1	-6	6	6
9	20	14	14	15	13	13	13
10	25	25	25	25	27	27	26
11	57	54	53	53	48	50	50

Tabel 8.5: Herverdelingsbedrag per premie-equivalent
(€ per verzekerdenjaar, OT 2022)

Drempelbedrag	Nacalculatiepercentage		
	100%	90%	50%
V1			
€100	1,34	1,20	0,67
€50	3,31	2,98	1,65
€20	4,74	4,27	2,37
€10	5,24	4,72	2,62
€0	5,80	5,22	2,90
V2			
€100	1,07	0,96	0,53
€50	2,41	2,17	1,21
€20	3,51	3,16	1,76
€10	3,90	3,51	1,95
€0	4,29	3,86	2,15
V3			
€100	1,08	0,97	0,54
€50	2,41	2,17	1,20
€20	3,35	3,01	1,67
€10	3,67	3,31	1,84
€0	4,01	3,61	2,01
V4			
€100	-3,29	-2,96	-1,64
€50	-2,70	-2,43	-1,35
€20	-2,40	-2,16	-1,20
€10	-2,47	-2,22	-1,23
€0	-2,47	-2,22	-1,24
V5			
€100	-0,57	-0,51	-0,28
€50	0,01	0,01	0,01
€20	0,30	0,27	0,15
€10	0,28	0,25	0,14
€0	0,17	0,15	0,09
V6			
€100	-0,53	-0,47	-0,26
€50	0,16	0,14	0,08
€20	0,41	0,37	0,21
€10	0,43	0,39	0,21
€0	0,33	0,29	0,16

8.4 Selectie-effect per polistype en drempelbedragen

Het nacalculatiepercentage in onderstaande tabel is overall 100%.

Tabel 8.6: selectie-effect per polistype en drempelbedragen per variant
(€ per verzekerdenjaar)

Polistype	Zonder	Variant					
		V1	V2	V3	V4	V5	V6
Drempel=€100							
Beperkende voorwaarden	38	31	30	29	31	30	29
10% laagste premies	57	52	52	51	51	52	51
Korting ER >250	21	14	14	13	16	15	14
Restitutiepolissen	-33	-33	-33	-33	-14	-25	-24
Overige	0	0	0	0	0	0	0
Drempel=€50							
Beperkende voorwaarden	38	23	23	22	23	23	22
10% laagste premies	57	38	39	36	37	39	35
Korting ER >250	21	8	7	6	10	9	8
Restitutiepolissen	-33	-33	-33	-33	-10	-21	-21
Overige	0	0	0	0	1	0	0
Drempel=€20							
Beperkende voorwaarden	38	19	18	17	18	19	18
10% laagste premies	57	28	30	26	28	30	26
Korting ER >250	21	4	3	2	7	5	5
Restitutiepolissen	-33	-33	-33	-33	-8	-19	-19
Overige	0	-1	-1	-1	1	0	0
Drempel=€10							
Beperkende voorwaarden	38	17	17	16	17	17	16
10% laagste premies	57	25	27	23	24	27	23
Korting ER >250	21	3	2	1	6	4	4
Restitutiepolissen	-33	-33	-33	-33	-7	-18	-18
Overige	0	-1	-1	-1	1	1	0
Drempel=€0							
Beperkende voorwaarden	38	15	15	14	15	16	15
10% laagste premies	57	22	24	20	21	23	20
Korting ER >250	21	2	1	0	5	3	3
Restitutiepolissen	-33	-33	-33	-33	-6	-17	-17
Overige	0	-1	-1	-1	2	1	1

8.5 Richtingscoëfficiënten resultaat t.o.v. gezondheid

Tabel 8.7: relatieve verandering van de richtingscoëfficiënt van de gezondste polissen¹⁸ per drempelwaarde en nacalculatiepercentage

(% t.o.v. richtingscoëfficiënt zonder overstappersregeling: -0,085, hoe blauwer hoe groter het effect en hoe roder hoe kleiner het effect)

Nacalc.	Drempelwaarde				
	€100	€50	€20	€10	€0
Variant 1					
100%	-9%	-20%	-27%	-29%	-32%
90%	-8%	-18%	-24%	-26%	-29%
50%	-4%	-10%	-13%	-15%	-16%
Variant 2					
100%	-7%	-14%	-19%	-21%	-23%
90%	-6%	-13%	-17%	-19%	-21%
50%	-3%	-7%	-10%	-11%	-12%
Variant 3					
100%	-7%	-14%	-18%	-20%	-21%
90%	-6%	-12%	-16%	-18%	-19%
50%	-3%	-7%	-9%	-10%	-11%
Variant 4					
100%	-16%	-29%	-38%	-41%	-45%
90%	-15%	-26%	-34%	-37%	-41%
50%	-8%	-14%	-19%	-21%	-23%
Variant 5					
100%	-9%	-17%	-24%	-26%	-29%
90%	-8%	-15%	-21%	-24%	-26%
50%	-4%	-9%	-12%	-13%	-14%
Variant 6					
100%	-9%	-17%	-23%	-25%	-27%
90%	-8%	-15%	-20%	-22%	-24%
50%	-4%	-8%	-11%	-12%	-14%

¹⁸ De gezondste polissen zijn polissen met een gemiddelde bijdrage lager dan de landelijk gemiddelde bijdrage

Tabel 8.8: relatieve verandering van de richtingscoëfficiënt van de gezondste risicodragers¹⁹ per drempelwaarde en nacalculatiepercentage

(% t.o.v. richtingscoëfficiënt zonder overstappersregeling: -0,077, hoe blauwer hoe groter en hoe roder hoe kleiner het effect)

Nacalc.	Drempelwaarde				
	€100	€50	€20	€10	€0
Variant 1					
100%	-12%	-16%	-20%	-21%	-23%
90%	-11%	-15%	-18%	-19%	-20%
50%	-6%	-8%	-10%	-11%	-11%
Variant 2					
100%	-13%	-17%	-20%	-21%	-22%
90%	-11%	-15%	-18%	-19%	-20%
50%	-6%	-8%	-10%	-11%	-11%
Variant 3					
100%	-11%	-15%	-18%	-19%	-20%
90%	-10%	-13%	-16%	-17%	-18%
50%	-6%	-7%	-9%	-10%	-10%
Variant 4					
100%	-15%	-19%	-24%	-26%	-27%
90%	-13%	-18%	-21%	-23%	-25%
50%	-7%	-10%	-12%	-13%	-14%
Variant 5					
100%	-13%	-18%	-22%	-24%	-25%
90%	-12%	-16%	-20%	-21%	-23%
50%	-7%	-9%	-11%	-12%	-13%
Variant 6					
100%	-12%	-16%	-20%	-21%	-23%
90%	-11%	-14%	-18%	-19%	-21%
50%	-6%	-8%	-10%	-11%	-11%

¹⁹ De gezondste risicodragers zijn risicodragers met een gemiddelde bijdrage lager dan de landelijk gemiddelde bijdrage

Tabel 8.9: relatieve verandering van de richtingscoëfficiënt van de gezondste concerns²⁰ per drempelwaarde en nacalculatiepercentage

(% t.o.v. richtingscoëfficiënt zonder overstappersregeling: -0,045, hoe blauwer hoe groter en hoe roder hoe kleiner het effect)

Nacalc.	Drempelwaarde				
	€100	€50	€20	€10	€0
Variant 1					
100%	4%	10%	5%	4%	2%
90%	3%	9%	5%	3%	2%
50%	2%	5%	3%	2%	1%
Variant 2					
100%	2%	5%	0%	-2%	-3%
90%	2%	5%	0%	-1%	-3%
50%	1%	3%	0%	-1%	-2%
Variant 3					
100%	3%	5%	-1%	-3%	-5%
90%	2%	4%	-1%	-3%	-5%
50%	1%	2%	-1%	-2%	-3%
Variant 4					
100%	-7%	-4%	-9%	-10%	-12%
90%	-6%	-3%	-8%	-9%	-10%
50%	-4%	-2%	-5%	-5%	-6%
Variant 5					
100%	0%	3%	-1%	-3%	-5%
90%	0%	3%	-1%	-3%	-4%
50%	0%	1%	-1%	-1%	-2%
Variant 6					
100%	0%	2%	-2%	-4%	-6%
90%	0%	2%	-2%	-4%	-5%
50%	0%	1%	-1%	-2%	-3%

²⁰ De gezondste concerns zijn concerns met een gemiddelde bijdrage lager dan de landelijk gemiddelde bijdrage

8.6 Verevenende werking

Tabel 8.10: GGAA per variant en drempelwaarde

(€ per verzekerdenjaar, OT 2022)

		Variant											
Drempel	V0	V1		V2		V3		V4		V5		V6	
Polis													
€100	37,3	36,1	-3%	36,3	-3%	36,3	-3%	33,5	-10%	35,6	-5%	35,5	-5%
€50	37,3	34,2	-8%	35,1	-6%	35,1	-6%	30,8	-17%	33,9	-9%	34,0	-9%
€20	37,3	33,0	-12%	34,1	-9%	34,3	-8%	29,1	-22%	32,5	-13%	32,7	-12%
€10	37,3	32,7	-12%	33,7	-10%	34,0	-9%	28,6	-23%	32,0	-14%	32,3	-14%
€0	37,3	32,3	-14%	33,4	-10%	33,7	-10%	28,1	-25%	31,7	-15%	32,0	-14%
Risicodrager													
€100	21,6	21,0	-3%	21,0	-3%	21,1	-2%	21,2	-2%	21,2	-2%	21,3	-1%
€50	21,6	20,7	-4%	20,6	-5%	20,6	-5%	20,8	-4%	20,9	-3%	20,9	-3%
€20	21,6	20,3	-6%	20,1	-7%	20,2	-6%	20,2	-6%	20,3	-6%	20,4	-5%
€10	21,6	20,2	-7%	20,0	-8%	20,1	-7%	20,2	-7%	20,2	-7%	20,2	-6%
€0	21,6	20,1	-7%	19,8	-8%	19,9	-8%	20,1	-7%	20,0	-7%	20,1	-7%
Concern													
€100	18,5	17,9	-3%	18,0	-3%	18,0	-3%	18,0	-2%	18,0	-2%	18,0	-2%
€50	18,5	17,7	-4%	17,6	-5%	17,6	-5%	17,8	-4%	17,8	-4%	17,6	-5%
€20	18,5	17,4	-6%	17,3	-7%	17,2	-7%	17,5	-5%	17,4	-6%	17,2	-7%
€10	18,5	17,3	-6%	17,2	-7%	17,0	-8%	17,5	-5%	17,3	-6%	17,0	-8%
€0	18,5	17,3	-7%	17,0	-8%	16,9	-8%	17,5	-5%	17,3	-7%	17,0	-8%

8.7 Stabiliteit overstappersregeling over 3 jaren

Tabel 8.11: Aantal overstappers onder de regeling per drempelwaarde
(Aantal verzekerdenjaren, OT-jaren 2020, 2021 en 2022)

Drempel	2020	2021	2022	Drempel	2020	2021	2022
Variant 1				Variant 4			
geen	1.466.413	1.756.412	1.578.259	geen	1.466.413	1.756.412	1.578.259
€100	27%	17%	29%	€100	42%	36%	45%
€50	40%	29%	40%	€50	63%	53%	70%
€20	46%	52%	42%	€20	85%	80%	89%
€10	51%	52%	49%	€10	92%	85%	98%
€0	59%	67%	50%	€0	100%	100%	100%
Variant 2				Variant 5			
geen	1.054.993	1.062.630	1.212.352	geen	1.054.993	1.062.630	1.212.352
€100	21%	20%	24%	€100	29%	42%	37%
€50	35%	34%	38%	€50	52%	66%	65%
€20	44%	46%	44%	€20	79%	88%	81%
€10	47%	46%	44%	€10	91%	97%	100%
€0	49%	49%	44%	€0	100%	100%	100%
Variant 3				Variant 6			
geen	919.910	942.934	1.092.457	geen	919.910	942.934	1.092.457
€100	22%	21%	25%	€100	29%	42%	38%
€50	35%	37%	37%	€50	52%	72%	61%
€20	42%	46%	40%	€20	79%	90%	77%
€10	42%	46%	42%	€10	90%	97%	85%
€0	47%	47%	43%	€0	100%	100%	100%

Tabel 8.12: resultaat van overstappers na toepassing overstappersregeling
(€ per verzekerdenjaar, OT-jaren 2020, 2021 en 2022)

Het nacalculatiepercentage in onderstaande tabel is overal 100%.

Drempel	2020	2021	2022	Drempel	2020	2021	2022
Variant 1				Variant 4			
geen	-4	-15	-21	geen	-4	-15	-21
€100	-16	-24	-32	€100	11	10	5
€50	-30	-36	-48	€50	5	8	0
€20	-42	-48	-59	€20	2	3	-2
€10	-46	-53	-63	€10	1	1	-2
€0	-51	-59	-67	€0	0	-2	-2
Variant 2				Variant 5			
geen	14	-13	2	geen	14	-13	2
€100	2	-25	-9	€100	12	2	8
€50	-12	-38	-23	€50	5	0	2
€20	-23	-50	-35	€20	1	-1	-1
€10	-27	-54	-39	€10	1	-1	-1
€0	-31	-58	-43	€0	1	-1	0
Variant 3				Variant 6			
geen	11	-14	4	geen	11	-14	4
€100	-1	-26	-9	€100	10	3	10
€50	-14	-41	-24	€50	3	-2	2
€20	-25	-52	-35	€20	-1	-1	-1
€10	-29	-57	-39	€10	0	-1	-1
€0	-33	-61	-43	€0	1	-1	0

Tabel 8.13: richtingscoëfficiënt en de relatieve verandering voor de gezondste polissen²¹ per drempelwaarde voor drie OT-jaren

(OT-jaren 2020, 2021 en 2022, richtingscoëfficiënt en relatieve verbetering)

OT-jaar	Zonder	Drempelwaarde				
		€100	€50	€20	€10	€0
Variant 1						
2020	-0,058	-16%	-35%	-47%	-51%	-56%
2021	-0,091	-9%	-20%	-29%	-32%	-35%
2022	-0,085	-9%	-20%	-27%	-29%	-32%
Variant 2						
2020	-0,058	-12%	-24%	-33%	-36%	-39%
2021	-0,091	-7%	-15%	-20%	-21%	-23%
2022	-0,085	-7%	-14%	-19%	-21%	-23%
Variant 3						
2020	-0,058	-10%	-20%	-27%	-29%	-32%
2021	-0,091	-6%	-13%	-17%	-19%	-20%
2022	-0,085	-7%	-14%	-18%	-20%	-21%
Variant 4						
2020	-0,058	-22%	-43%	-57%	-62%	-67%
2021	-0,091	-16%	-29%	-39%	-43%	-46%
2022	-0,085	-16%	-29%	-38%	-41%	-45%
Variant 5						
2020	-0,058	-12%	-26%	-36%	-40%	-44%
2021	-0,091	-10%	-19%	-25%	-27%	-29%
2022	-0,085	-9%	-17%	-24%	-26%	-29%
Variant 6						
2020	-0,058	-10%	-21%	-30%	-33%	-36%
2021	-0,091	-8%	-17%	-22%	-24%	-26%
2022	-0,085	-9%	-17%	-23%	-25%	-27%

²¹ De gezondste polissen zijn polissen met een gemiddelde bijdrage lager dan de landelijk gemiddelde bijdrage

8.8 Meerjarige overstappers

Tabel 8.14: resultaatsimpact van meerjarige overstapperscorrectie

(€ per verzekerdenjaar, drempel €10, nacalculatie 100%, resultaat van de portefeuille (kolom 'Zonder') en de correctie daarop door toepassing van de varianten)

Polistype	Zonder	Variant					
		1	2	3	4	5	6
Overstappers 2019							
Beperkende voorwaarden	67	-17	-18	-19	-23	-21	-21
10% laagste premies	57	-28	-27	-31	-35	-30	-34
Korting ER > €250	28	-14	-15	-16	-17	-16	-16
Restitutiepolissen	-44	+4	+3	+3	+24	+15	+15
Overige	-2	+4	+2	+2	-1	+1	+1
Overstappers 2019 + 2018							
Beperkende voorwaarden	67	-25	-26	-28	-33	-30	-32
10% laagste premies	57	-38	-39	-43	-46	-43	-47
Korting ER > €250	28	-15	-19	-20	-18	-19	-19
Restitutiepolissen	-44	+7	+4	+3	+31	+20	+21
Overige	-2	+5	+3	+3	-1	1	1
Overstappers 2019 + 2018 + 2017							
Beperkende voorwaarden	67	-32	-32	-35	-41	-37	-39
10% laagste premies	57	-45	-45	-50	-55	-50	-54
Korting ER > €250	28	-17	-20	-22	-20	-20	-21
Restitutiepolissen	-44	+8	+4	+4	+35	+23	+24
Overige	-2	+6	+4	+3	0	+1	+1

Tabel 8.15: GGAA bij meerjarige overstap met mutatie ten opzichte van VO

(€ per verzekerdenjaar, OT 2022, overstapper van 3 jaren)

Variant	Polis		Risicodragers		Concern	
V0	37,3	0%	21,5	0%	18,5	0%
V1	29,0	-22%	18,5	-14%	15,5	-16%
V2	31,5	-16%	18,7	-13%	16,3	-12%
V3	31,7	-15%	18,8	-13%	16,2	-12%
V4	22,6	-39%	17,9	-17%	15,1	-18%
V5	28,7	-23%	18,5	-14%	16,0	-14%
V6	29,0	-22%	18,5	-14%	15,8	-15%

8.9 Definitie van concerns

Tabel 8.16: indeling van risicodragers per concern, inclusief het aantal modelovereenkomsten per risicodrager

(Verzekeringjaren 2016 t/m 2019, op basis van Vektis-indeling)

Uzovi	Verzekeraar	2016	2017	2018	2019
Achmea					
0211	FBTO Zorgverzekeringen N.V.	2	2		
3311	Zilveren Kruis Zorgverzekeringen N.V.	8	7	8	9
3313	Interpolis Zorgverzekeringen N.V.	1	1	2	2
3314	OZF Zorgverzekeringen N.V.	1	1		
3329	Avéro Achmea Zorgverzekeringen N.V.	3	3	3	3
3351	FBTO Zorgverzekeringen N.V.			2	2
3358	De Friesland Zorgverzekeraar N.V.				3
7084	De Friesland Zorgverzekeraar N.V.	4	4	3	
a.s.r.					
0403	ASR Basis Ziektekostenverzekeringen N.V.	2	2	2	2
CZ					
0104	Centrale Ziektekostenverzekering NZV NV				1
0104	Delta Lloyd Zorgverzekeringen N.V.	2	1	1	
0201	OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V.	1	1	1	1
7053	OHRA Zorgverzekeringen N.V.	1	1	1	1
7119	OWM CZ Groep Zorgverzekeraar U.A.	4	4	4	4
DSW					
7029	OWM DSW Zorgverzekeraar U.A.	1	1	1	1
7037	OWM Stad Holland Zorgverzekeraar U.A.	1	1	1	1
Eno					
7032	Eno Zorgverzekeraar N.V.	3	3	3	3
EUCARE					
3359	EUCARE Insurance PCC Limited				2
iptiQ					
3352	iptiQ Life S.A.			1	1
Menzis					
3332	Menzis Zorgverzekeraar N.V.	4	4	4	4
3333	AnderZorg N.V.	1	1	1	1
7054	AZIVO Zorgverzekeraar N.V.	1			
ONVZ					
3343	ONVZ Ziektekostenverzekeraar N.V.	1	1	1	1
VGZ					
0101	N.V. Univé Zorg	5	5	5	5
0420	N.V. VGZ Cares	3	3		
0699	IZA Zorgverzekeraar N.V.	2	2	2	2
0736	N.V. Zorgverzekeraar UMC	1	1	1	1
7095	VGZ Zorgverzekeraar N.V.	4	4	3	3
9015	IZZ Zorgverzekeraar N.V.	2	2		
9015	VGZ voor de Zorg N.V.			2	3
Zorg en Zekerheid					
7085	OWM Zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid U.A.	3	3	3	3
Totaal		61	58	55	59

